

Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie

Confédération Belge de l'Industrie Laitière

Jaarverslag 2023

Werkingsjaar 2022

INHOUD

1.	DOELSTELLINGEN EN STRUCTUUR BCZ	
1.1.	DOELSTELLINGEN	3
1.2.	LEDEN	4
1.3.	STRUCTUUR	5
1.4.	FEDERALE WERKING	6
1.5.	REGIONALE WERKING	8
2.	ECONOMISCHE SITUATIE IN DE ZUIVEL IN 2022 — VOORUITZICHTEN VOOR 2023	
2.1.	WERELD	
2.1.1.	Toename melkproductie in 2022 daalt sterk, tot onder 1 %	9
2.1.2.	Extra koemelk komt vooral uit China	10
2.1.3.	Groter melkaanbod in combinatie met hoge voorraden doen noteringen weer dalen	12
2.1.4.	USA – aandeel in de wereldhandel neemt toe	14
2.1.5.	Chinese vraag naar zuivel opvallend gedaald	16
2.2.	EUROPESE UNIE	
2.2.1.	Melkleveringen dalen voor het tweede jaar op rij	18
2.2.2.	Schaalvergroting melkveehouderij gaat door	21
2.2.3.	Verschuivingen tussen producten	22
2.2.4.	EU-uitvoer naar derde landen daalt opnieuw	24
2.2.5.	Zelfvoorzieningsgraad daalt verder	25
2.2.6.	Geen publieke voorraden	25
2.3.	BELGIE	
2.3.1.	Aantal melkkoeien neemt licht toe	29
2.3.2.	Aantal melkleveraars blijft verder dalen	29
2.3.3.	Melkleveringen opnieuw hoger dan vorig jaar	31
2.3.4.	Gemiddelde melklevering stijgt verder met 7,2 %	33
2.3.5.	23% van Vlaamse leveraars levert meer dan 1.000.000 liter	36
2.3.6.	Gemiddelde melkprijs in 2022 van €55,14 per 100l	37
2.3.7.	Biologische productie stijgt verder	39
2.3.8.	De kwaliteitsresultaten blijven hoog	40
2.3.9.	Melkverwerking daalt ondanks stijging BE leveringen	41
2.3.10.	Magere melkpoeder en boter winnen aan terrein	41
2.3.11.	Terugkeer naar pre-Covid 19 trends thuisverbruik	45
2.3.12.	Noteringen stabiliseren op hoog niveau	46
2.3.13.	Omzet stijgt spectaculair, maar uitsluitend prijseffect	47
2.3.14.	Handelsbalans is hoger dan ooit	47
2.3.15.	Aandeel van derde landen als afzetmarkt stabiel op 30 %	52
2.3.16.	Azië blijft belangrijkste uitvoerregio buiten de EU	54
2.3.17.	Hinder van de Brexit blijft nog beperkt	55

1. DOELSTELLINGEN EN STRUCTUUR BCZ

Op 9 oktober 1992 werd de v.z.w. Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie (BCZ) opgericht. Hiermee is de zuivelindustrie in België gegroepeerd in één beroepsvereniging. Dit is ongetwijfeld een mijlpaal in de geschiedenis van de Belgische Zuivelindustrie. Sedert 1 januari 1997 zijn de zuivelfabrieken rechtstreeks aangesloten bij BCZ die hierdoor een federatie werd. De oorspronkelijke naam blijft evenwel behouden.

1.1. DOELSTELLINGEN

Zoals voorzien in de statuten heeft BCZ tot doel : “De vereniging heeft tot doel : het informeren, ondersteunen en adviseren van ondernemingen uit de zuivelindustrie in sectorgerelateerde dossiers en dit door tijdig de juiste informatie aan leden of betrokken overheidsinstanties te bezorgen, zodat er op een efficiënte manier kan worden geanticipeerd op problemen, gebeurtenissen en uitdagingen.”

Als beroepsvereniging wil BCZ voldoen aan de basisverwachtingen van haar leden, nl. informatieverstrekking, dienstverlening, belangenbehartiging en vertegenwoordiging. Daarnaast wordt ingespeeld op een nevenbehoefte, nl. vormingsactiviteiten.

Om de belangen van de Belgische zuivelindustrie te kunnen verdedigen, dienen voorafgaand standpunten bepaald. Om dit op een professionele wijze te laten verlopen is een structuur uitgewerkt waarbij permanente werkgroepen en ad hoc werkgroepen rapporteren aan de Raad van Bestuur.

Snelle, duidelijke, sectorspecifieke informatie is van groot belang in een vrij sterk gereguleerde zuivelsector, die in volle beweging is. Om aan deze behoefte van de leden tegemoet te komen wordt een nieuwsbrief, nl. het ‘Bulletin’ van BCZ uitgegeven. Deze nieuwsbrief is een onmisbare schakel tussen de zuivelbedrijven en hun beroepsvereniging. Naast analyses van en ontwikkelingen in nationale en internationale reglementeringen besteedt het Bulletin aandacht aan de BCZ-standpunten en aan de eraan voorafgaande standpuntbepaling. Tevens worden de leden geïnformeerd over vergaderingen en contacten met de overheid.

1.2. LEDEN

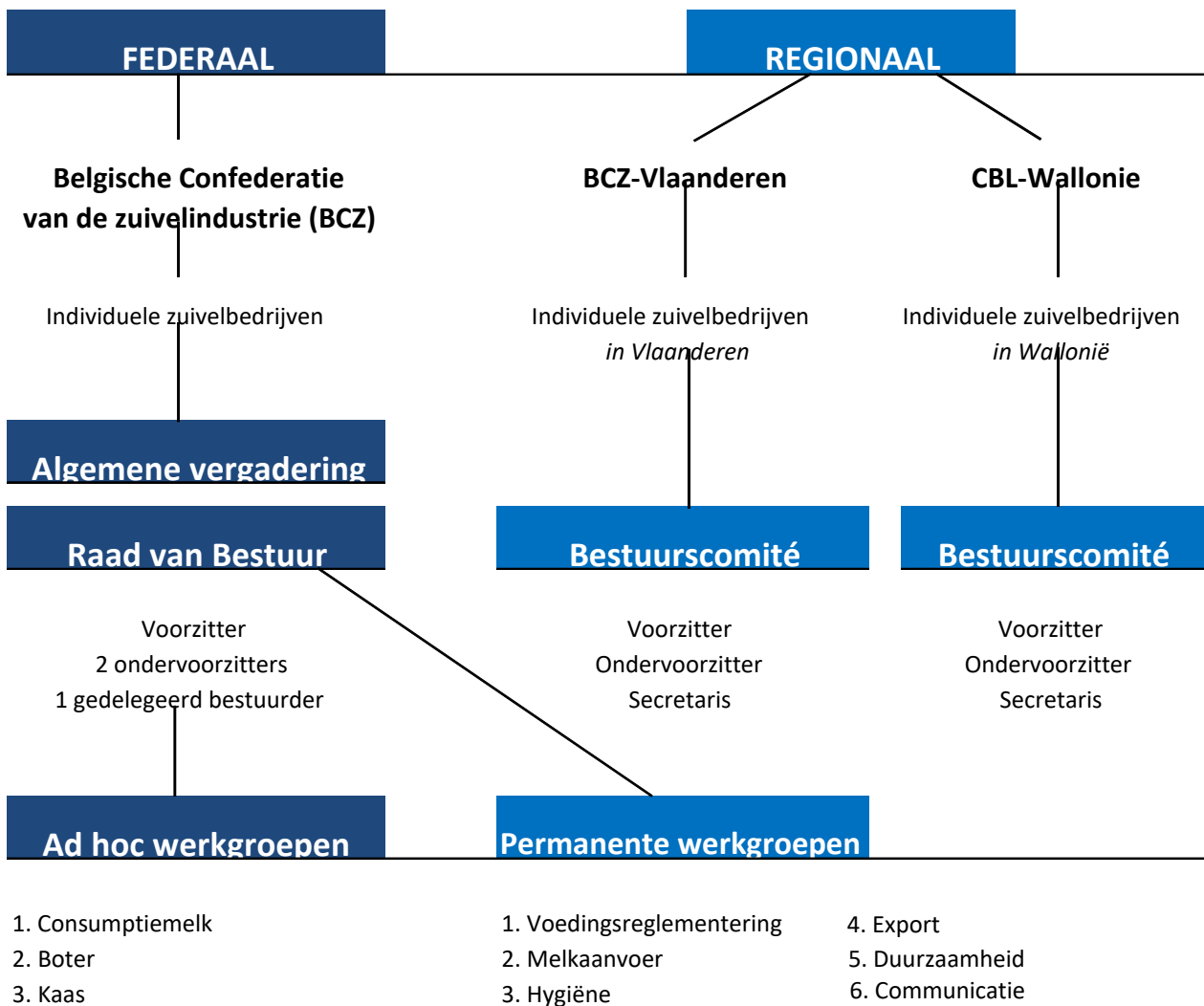
Nagenoeg alle zuivelbedrijven in België zijn lid van BCZ (situatie op 01.05.2023)

- Agral S.A. - Courcelles
- ARLA Foods Belgium - Welkenraedt
- A-Ware Dairy Products Belgium – Tielt
- Bel Belgium S.A. – Nivelles
- Biemelk Vlaanderen C.V.B.A. – Westouter
- BMC N.V. - Zonhoven
- Buttereij Pur Natur S.A. – Bullange
- Capra N.V. – Halen
- Castle Dairy - Welkenraedt
- Castle Ingredients S.A. - Plombières
- Chimay Fromages S.C. – Chimay
- Coferme S.C. – Bailleux
- Corman S.A. (Savencia) – Goé
- Danone N.V. – Brussel
- De Zuivelarij - Berlare
- Eurofit S.A. – Liège
- Farmel Dairy België – NL Emmeloord
- Flandrien - Wervik
- FrieslandCampina Belgium N.V. – Aalter
- Fromunion N.V. – Brussel
- Groupe Loicq – Chevrardennes - Nivelles
- Inex N.V. – Bavegem
- La Concorde N.V. / A-Ware - Merchtem
- Lactalis Nestlé Produits Frais S.A. – Bruxelles
- Lactalis Benelux N.V. – Brussel
- Lactalis Laiterie Walhorn S.A. – Walhorn
- Lactis Pur Natur – Sint-Pieters-Leeuw
- Laiterie des Ardennes CVOA – Rendeux
- Luxlait A.A. – Mersch - Luxembourg
- Mathot – Celles Houyet
- MIK – Pur Natur N.V. – Kruishoutem
- Mikka - Deinze
- Milcobel - Dairy N.V. – Kallo
- Milcobel – Dupont N.V. – Brugge
- Milcobel - Ysco N.V. – Langemark
- Milcobel – Kaasbrik N.V. - Halen
- Mondelez Belgium SPRL - Namur
- Olympia N.V. – Herfelingen
- Savencia Fromage & Dairy Benelux N.V. - Brussel
- Schreiber Foods Belgium SPRL - Anhee
- Socabel S.C. – Marche-en-Famenne
- Solarec S.A. – Recogne
- Terre de Fromages - Herve
- Vache Bleue - Witterzee
- Vreugdenhil - Nijkerk
- Yakult Belgium N.V. – Brussel

1.3. STRUCTUUR

Organisatiestructuur BCZ

1.4. FEDERALE WERKING

RAAD VAN BESTUUR

Na de Algemene Vergadering is de Raad van Bestuur het belangrijkste beslissingsorgaan van BCZ. Hij is samengesteld uit maximaal veertien leden.

In de statuten is voorzien in een gegarandeerde vertegenwoordiging van KMO's in de Raad van Bestuur.

<u>Leden</u> (01.05.2023)	<u>Functie</u>	<u>Bedrijf</u>
C. Pycke	Voorzitter	Inex
L. Ska	Ondervoorzitter	LDA/Solarec
D. De Lange	Lid	FrieslandCampina
J. Berckmans	Lid	Danone
G. Bogaerts	Lid	BMC
S. Buytaert	Lid	Lactalis
J-M. Cabay	Lid	Terre de Fromages
R. Debergh	Lid	-
L. Van Hoe	Lid	A-Ware
L. Locht	Lid	Corman
N. van Dam	Lid	Milcobel
U. Freericks	Lid	Arla Foods België

WERKGROEPEN

De Raad van Bestuur kan diverse werkgroepen oprichten. Deze bereiden de standpunten voor die slechts na bekrachtiging door de Raad van Bestuur formeel worden. Elk zuivelbedrijf kan een expert afvaardigen in de werkgroepen.

a) Permanente werkgroepen

Momenteel zijn zes permanente werkgroepen actief. Zij komen op regelmatige tijdstippen samen. De leden van de werkgroep kiezen een voorzitter en eventueel een ondervoorzitter, beide bij voorkeur uit het bedrijfsleven en een secretaris, bij voorkeur een stafmedewerker van BCZ.

b) Ad hoc werkgroepen

Het betreft de werkgroepen Consumptiemelk, Boter, Kaas. Deze werkgroepen komen slechts samen om het BCZ-standpunt voor te bereiden m.b.t. specifieke problemen in de respectievelijke deeldomeinen. Het voorzitterschap is niet altijd formeel vastgelegd. Het secretariaat wordt uitgeoefend door BCZ-medewerkers.

INTERNATIONALE BELANGENVERDEDIGING

BCZ verdedigt de belangen van de Belgische Zuivelindustrie op internationaal vlak. Hiervoor is BCZ lid van de European Dairy Association (EDA). BCZ neemt deel aan de activiteiten van heel wat EDA-werkgroepen. Tevens is ons land vertegenwoordigd in de Board van EDA. Op wereldvlak is BCZ via het Belgisch Comité FIL lid van de Fédération Internationale de Laiterie.

Sedert september 2011 is BCZ lid van het European Milk Forum (EMF). EMF is een Europees Economisch samenwerkingsverband waarin 7 lidstaten deelnemen, nl. Oostenrijk, België, Frankrijk, Denemarken, Ierland, Nederland en Noord-Ierland (UK). Het EMF speelt een belangrijke rol in de strategische ontwikkeling, het beheer en de uitwisseling van informatie-initiatieven rond melk en zuivel in Europa.

1.5. REGIONALE WERKING

De regionale werking wordt bepaald door de 2 regionale bestuurscomités, BCZ-Vlaanderen en CBL-Wallonie. De leden zijn de respectievelijke leden van de Raad van Bestuur. De ondervoorzitters van BCZ zijn elk op hun beurt voorzitter van een regionaal bestuurscomité.

2. ECONOMISCHE SITUATIE IN DE ZUIVEL IN 2022 VOORUITZICHTEN VOOR 2023

2.1. WERELD

2.1.1. Toename melkproductie in 2022 daalt sterk, tot onder 1%

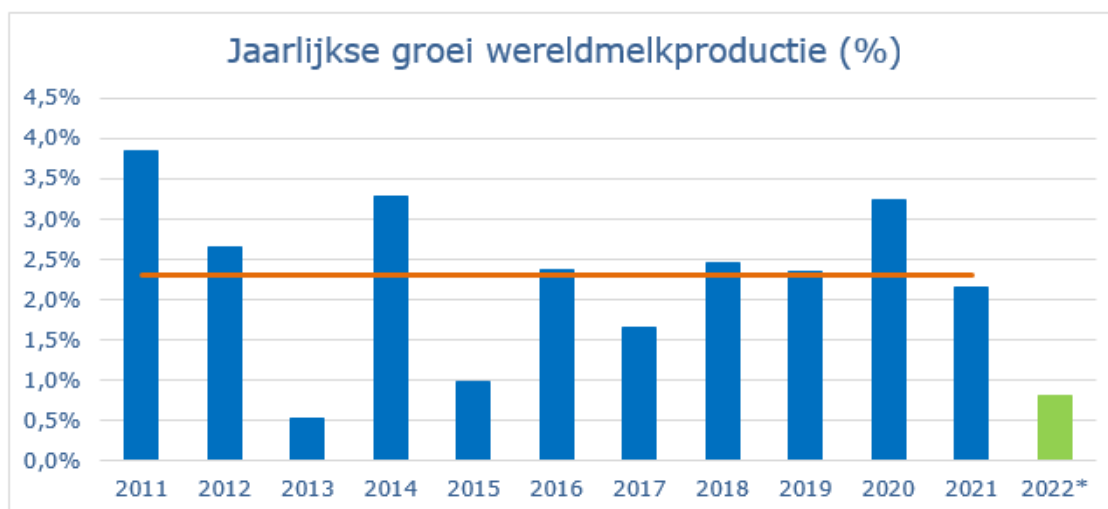
De gemiddelde groei van de wereldmelkproductie tussen 2010 en 2021 ligt op 2,31%, met pieken in 2011, 2014 en 2020. Gekeken over de periode 2000-2021 bedroeg de jaarlijkse groeivoet 2,25%. Het laatste decennia zat er dus nog groei op de melktoename. Met net geen 20 miljard liter (+2,2%) lag de toename van de melkproductie in 2021 net onder dit meerjarig gemiddelde. In **2022** zien we opnieuw een lagere toename, van maar 0,9% (+8 mia liter).

Wereldmelkproductie per diersoort

(in miljoen ton)	2000	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022
Koemelk	492	600	668	701	716	737	750	754
Buffelmelk	67	93	109	127	133	139	146	
Geitenmelk	14	18	19	21	21	21	21	
Schape melk	8	10	10	10	11	11	11	
Andere	2	4	4	4	4	4	4	
ALLE MELK	584	724	809	863	883	912	931	939

- : niet beschikbaar

Bron: IDF - World Dairy Situation (2021: voorlopig, 2022: raming)

Voor **2023** wordt verwacht dat de melkproductie op wereldniveau nog iets minder snel groeit dan in het afgelopen jaar. Ongunstige weersomstandigheden, hogere prijzen voor veevoeder, hoge kosten voor de verduurzaming van de melkveehouderij en strenge milieubeperkingen liggen aan de oorzaak. Voor de EU wordt een kleine teruggang verwacht in volume (vooral in het tweede deel van het jaar), maar voorziet men hogere vet- en eiwitgehalten. De input voor de verwerkende industrie zou dus stabiel kunnen blijven. De USA zouden met een lagere groei van slechts 1% of minder te maken krijgen. Voor NZ wordt een kleine daling verwacht en voor Australië spreekt men van een daling van 5%. In de zuivelexporteurs in Zuid-Amerika is er wel ruimte voor productiegroei, evenals in India en China. Deze inschattingen zijn uiteraard aan heel wat onzekerheden onderhevig.

2.1.2. Extra koemelk komt vooral uit China

Ook in **2022** blijft India (112 mia ton) de tweede grootste melkproducent, enige afstand na de EU (154 mia ton) en gevolgd door de USA (103 mia ton). In 2022 zien we voor de USA een productiestijging die 15 keer kleiner is dan het jaar voordien. In India is dit bijna 7 keer. De Chinese groei is daarentegen vrij stabiel. Enkel in Rusland zien we een sterkere stijging dan het jaar voordien. De productiedaling in Oekraïne, Brazilië en Australië neemt sterk toe, terwijl de productiedaling in Nieuw-Zeeland dan weer afneemt.

Melkproductie in de wereld naar verschillende landen

	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
EU-28	149.938	162.870	-	-	-	
EU-27 (zonder VK)	-	-	154.143	153.988	153.572	-0,3
Verenigd Koninkrijk (VK)			15.682	15.673	15.588	-0,5
Noorwegen	1.555	1.605	1.542	1.571	-	-
Zwitserland	4.080	4.043	3.779	3.812	-	-
IJsland	134	158	163	161	-	-
Rusland	31.847	30.781	32.226	32.289	32.978	2,1
Oekraïne	10.977	10.584	9.258	8.800	7.300	-17,0
Wit-Rusland	6.595	7.044	7.765	7.830	7.910	1,0
Servië	1.507	1.546	1.539	1.518	-	-
Australië (1)	9.373	9.971	9.124	8.811	8.370	-5,0
Nieuw-Zeeland (2)	17.895	21.568	22.339	21.392	21.204	-0,9
Canada	8.434	8.773	10.035	10.157	10.230	0,7
USA	87.463	94.636	101.253	102.631	102.723	0,1
Mexico	10.997	11.736	12.750	12.850	12.980	1,0
Argentinië	10.600	11.552	11.445	11.900	11.900	0,0
Brazilië	29.948	35.648	36.508	35.873	34.162	-4,8
Chili	2.606	2.659	2.742	2.734	-	-
Uruguay	1.910	2.315	2.281	2.345	-	-
Venezuela	2.436	2.292	2.172	2.172	-	-
China	35.756	31.798	34.400	36.830	39.200	6,4
Japan	7.721	7.379	7.438	7.591	7.617	0,3
India	54.903	73.645	103.442	110.716	111.823	1,0
Israël	1.290	1.422	1.584	1.604	-	-
Turkije	12.419	16.934	21.749	21.370	-	-
Pakistan	12.906	15.529	18.686	19.390	-	-
Iran	9.100	8.430	7.509	7.509	-	-
Oezbekistan	6.120	8.995	10.930	11.243	-	-
Zuid-Afrika	2.851	3.273	3.532	3.504	-	-
Totaal Koemelk	610.539	676.917	737.350	749.477	753.973	0,6
Buffelmelk	93.090	109.246	138.688	145.851	-	-
Schapen, geiten, ...	31.297	31.988	35.491	35.741	-	-
Totaal melkproductie	734.926	818.151	911.529	931.068	936.655	0,6

(1) melkjaar tot eind juni volgend jaar

(2) melkjaar tot eind mei volgend jaar

Bron: AMI

2.1.3. Groter melkaanbod in combinatie met hoge voorraden doen noteringen weer dalen

De prijsstijgingen die zich na de Corona-pandemie eind 2020 reeds voorgedaan hadden, werden in 2021 en begin **2022** doorgezet. De oorlog in Oekraïne zorgde allicht over onzekerheid in het aanbod en had zo een prijsverhogend effect. Vanaf het tweede kwartaal van 2022 vond echter een kentering van de prijzen plaats. De noteringen daalden ten gevolge van groter dan verwachte melkleveringen, gepaard gaand met een productietoename voor boter en melkpoeder. Ook de dalende energieprijzen hadden hun effect.

De wereldmarktprijs voor **boter** startte 2022 aan 5.900 USD/ton in januari om op te lopen tot 6.700 in april 2022 en daarna te dalen tot 4.750 USD/ton aan het einde van het jaar. Globaal werd op jaarbasis een daling van 19% gerealiseerd. In het eerste kwartaal van 2023 stabiliseerde de prijs en tekenden we 4.725 USD/ton op.

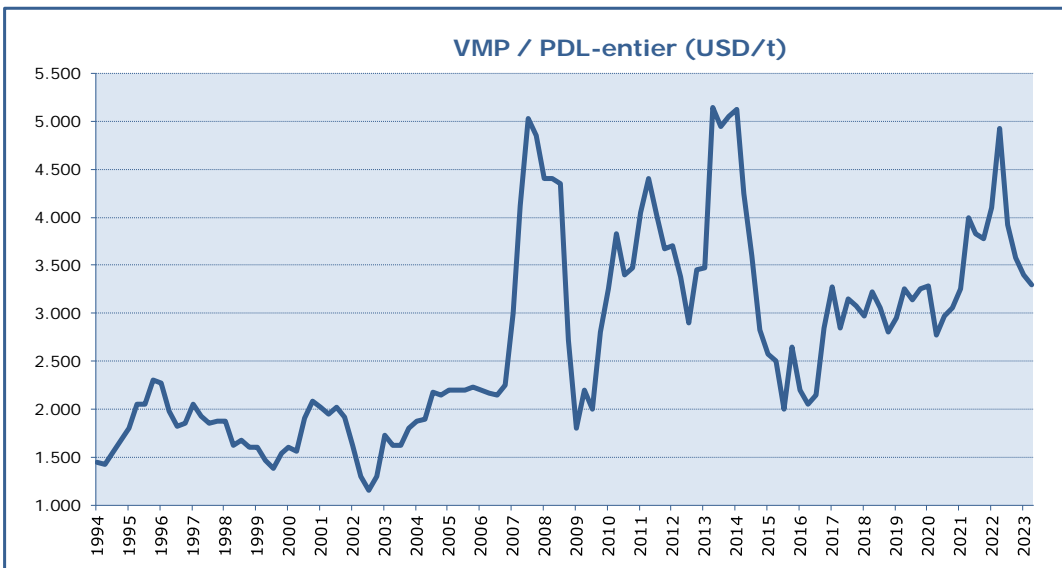
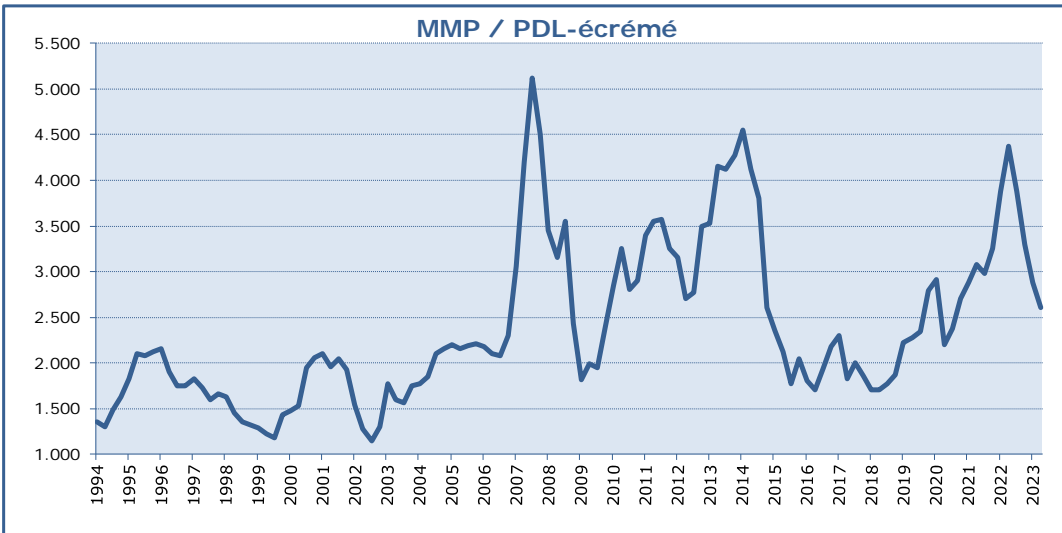
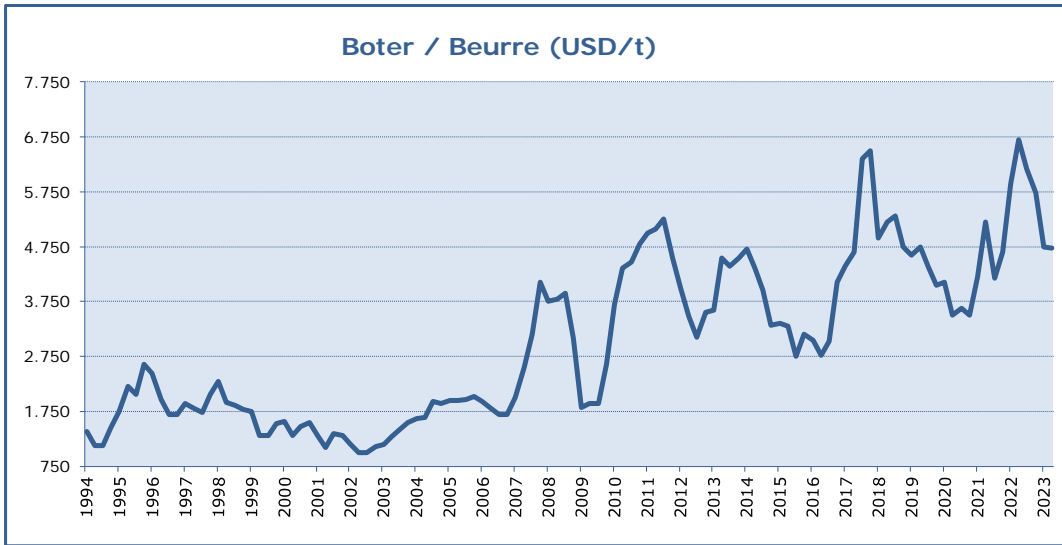
Magere melkpoeder volgde een gelijkaardige prijsevolutie als boter en startte op 3.875 USD/ton, om in de lente te stijgen naar 4.375. Vervolgens daalde de prijs naar 2.875 USD/ton tegen januari 2023. Op jaarbasis kwam dit neer op een daling van 26%. De prijs daalde verder in het eerste kwartaal 2023 met 10% tot 2.600 USD/ton.

Volle melkpoeder vertoont eveneens dezelfde evolutie. Ze start aan 4.100 USD/ton, kent een toename naar het tweede kwartaal toe, om daarna 2022 af te sluiten aan 3.400 USD/ton. Dit is een daling van 17%. De prijs daalde nog verder in het eerste kwartaal 2023, met 3% tot 3.300 USD/ton.

De noteringen voor **2023** worden beïnvloed door de verwachting van een tragere toename van de melkproductie, een toenemende vraag naar zuivel, maar evenzeer door het gebruik van opgebouwde voorraden, de hoge inflatie en de algemene economische recessie. Het is onduidelijk wanneer de bodem voor de noteringen bereikt wordt, maar het ziet ernaar uit dat een stabilisatie in Q2 van 2023 mogelijk is.

In 2020 klom de euro met 2% t.o.v. het jaar voordien tot 1,14 USD. In 2021 steeg de euro verder tot 1,18 USD. In 2022 daalde de euro de eerste drie kwartalen sterk, tot net onder de 1 dollargrens, om daarna weer te stijgen. Dit brengt ons tot 1,05 USD voor 1 euro in 2022, goed voor een daling met 11% t.o.v. 2021. In het eerste kwartaal van 2023 zien we een vrij stabiele USD/EUR koers. Een zwakke euro is bevorderlijk voor de Europese uitvoer.

Wereldzuivelmarkt - Gemiddelde prijzen 1994-2023
(USD/t) (1)

Bron/Source: ZMB/AMI

(1) F.O.B. West-Europese havens / F.O.B. ports Europe occidentale

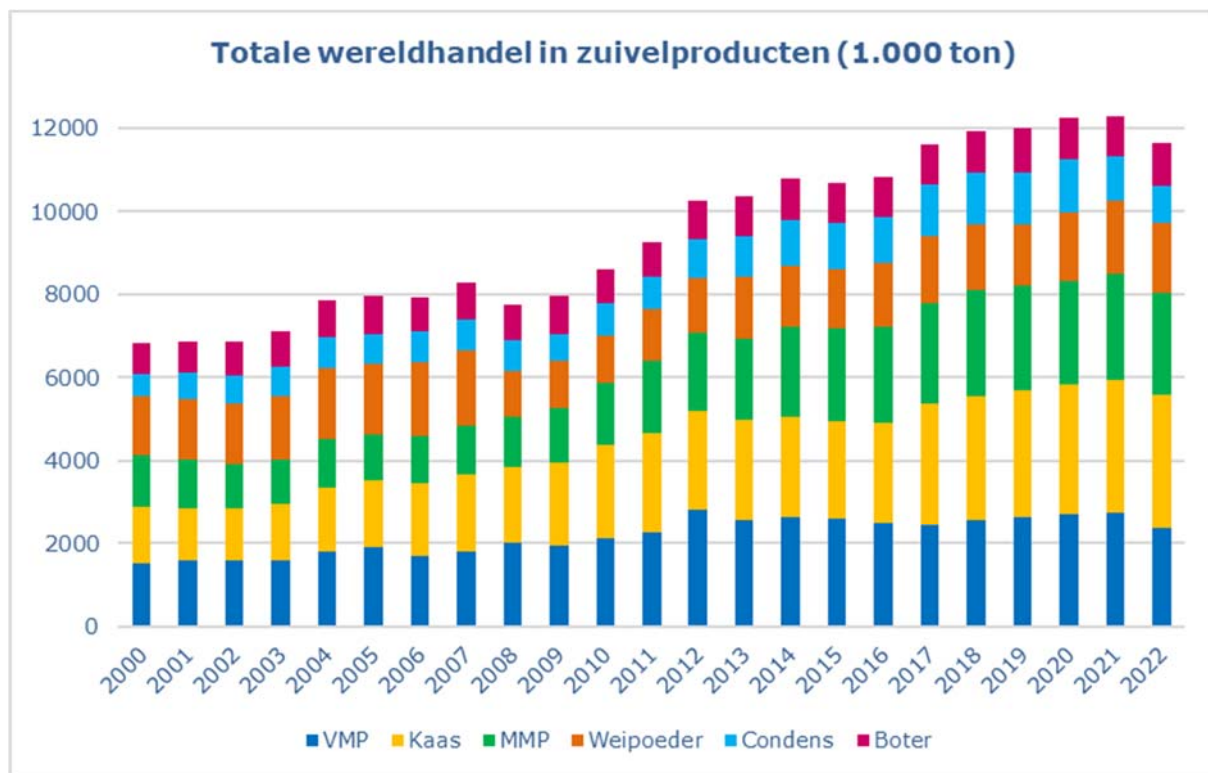
2.1.4. USA- aandeel in de wereldhandel neemt toe

De wereldhandel, uitgedrukt in melkequivalenten, kent in 2022 voor het eerst in lang een daling, nl. van 3,4% t.o.v. 2021. De wereldhandel steeg in de periode 2010-2022 jaarlijks gemiddeld met 3,7%. In 2022 werd 85 mia liter aan melkequivalenten verhandeld op de wereldmarkt. Dit is 9,1% van de wereldmelkproductie.

De wereldwijde vraag naar zuivelproducten bleef hoog in 2022, behalve de Chinese vraag. Dit ondanks de vrees voor afname van de vraag door de wereldwijde inflatie, de hoge productprijzen, de hoge transportprijzen en de sterke US dollar. Hoewel, de economische situatie had wel een negatieve invloed op de invoer in verschillende Zwart-Afrikaanse landen. Een hoge US dollar in 2023 kan ervoor zorgen dat de invoer in deze landen ook in 2023 wat lager blijft dan anders het geval zou zijn. De Zuidoost Aziatische en MENA markten blijken echter vrij weinig hinder te ondervinden van de hoge inflatie. De lage invoer in China is terug te brengen op de hoge voorraden die er in de afgelopen jaren werden opgebouwd, evenals de strenge lock-downs om wille van Covid-19 uitbraken. Uitgaande van een herneming van het 'normale' leven en de koopkracht van de Chinese bevolking, verwacht men in 2023 een toename van de Chinese invoer, hoewel het eerste kwartaal van 2023 deze verwachtingen wel nog niet bevestigt.

De vijf grootste zuivelexporteurs (i.e. EU, USA, Nieuw-Zeeland, Australië en Wit-Rusland) zijn samen goed voor zo'n 70% van de wereldzuivelhandel. De twee grootste exporteurs schieten wel met nek en schouders uit boven de anderen, want met hun tweeën zijn ze al goed voor bijna 60% van de wereldzuivelhandel. De EU exporteert een veel kleiner aandeel van haar productie (ongeveer de helft voor melkpoeder en ongeveer een tiende voor boter en kaas), dan Nieuw-Zeeland dat voor alle zuivelcategorieën ongeveer 90% produceert voor export. In 2022 exporteerde zowel de EU als Nieuw-Zeeland opnieuw minder dan het jaar voordien, terwijl de USA net meer exporteerde. Tegen 2032 kan het aandeel van de USA in de wereldzuivelhandel hierdoor gaan stijgen tot zo'n 17%. Ondanks de grote melkproductie in India, die nog steeds stijgt, is het aandeel van de Indische uitvoer in de wereldzuivelhandel minder dan 1%.

Gedurende het jaar 2022 hebben de 10 belangrijkste uitvoerders van zuivelproducten gezamenlijk in volume en uitgedrukt in melkequivalenten zo'n 3,2% minder op de wereldmarkt afgezet dan in 2021. Maar wanneer men per zuivelcategorie kijkt, onderscheidt men wel verschillen.

Source: AMI

De wereldhandel in **kaas** steeg met 1,2% in 2022, dit is een duidelijk lagere groei dan de vorige jaren (2021: +4%, 2020: +3%, 2019: +4%). De EU heeft hierin het grootste aandeel, hoewel de hoge prijzen wel maakten dat ze in 2022 niet zo concurrentieel was en haar uitvoer daalde met 4%. De uitvoer vanuit de USA steeg met maar liefst 12%, terwijl de Nieuw-Zeelandse kaasuitvoer eveneens daalde met 4%. De plaats van de USA als 2^e kaasuitvoerder wordt hiermee versterkt. De grootste importeur van kaas blijft het Verenigd Koninkrijk (VK), met de EU-27 als hoofdleverancier.

De wereldhandel in **boter en boterolie** steeg met 8,3% in 2022, volgend op een daling met 4% in 2021. Nieuw-Zeeland en de USA exporteerden meer, terwijl de EU een klein beetje minder boter exporteerde dan in 2021. Nieuw-Zeeland blijft de belangrijkste uitvoerder van boter, gevolgd door de EU. China kent opnieuw een toename van de invoer van boter in 2022 en is de grootste invoerder, ruim 2 keer zo groot als de EU, die op de 2^e plaats komt.

Volle melkpoeder kent in 2022 een daling met bijna 15%. Nieuw-Zeeland blijft ondanks een daling onbedreigd leider in uitvoervolume. Maar ook de EU ziet zijn uitvoer dalen. Argentinië en Australië daarentegen exporteerden meer volle melkpoeder. De sterk gedaalde vraag vanuit vooral China is een belangrijke factor voor de gedaalde wereldhandel in magere melkpoeder. China ziet zijn invoer dalen, maar blijft veruit de belangrijkste invoerder.

De wereldhandel in **magere melkpoeder** daalt eveneens, nl. met 3,5%. Maar de EU uitvoer daalt in 2022 met 10%. Ook de uitvoer uit de USA daalt met 6%. Hiermee verstevigt de USA haar recent verworven eerste positie. Nieuw-Zeeland verwezenlijkte daarentegen een kleine stijging in de uitvoer van magere melkpoeder.

Wereldhandel in zuivelproducten

Exclusief intra-EU-handel

(1.000 ton)	2000	2010	2015	2020	2021	2022 (1)	%22/21
			EU-28	EU-27	EU-27	EU-27	
BOTER & BUTTEROIL							
EU	175	156	178	312	262	254	-3
Wereld	741	836	978	987	944	1.023	8
EU-aandeel (%)	24	19	18	32	28	25	-11
MAGERE MELKPOEDER							
EU	357	379	695	831	788	711	-10
Wereld	357	1.483	2.242	2.476	2.563	2.474	-3
EU-aandeel (%)	100	26	31	34	31	29	-7
VOLLE MELKPOEDER							
EU	575	447	401	345	298	241	-19
Wereld	575	2.120	2.616	2.732	2.759	2.351	-15
EU-aandeel (%)	100	21	15	13	11	10	-5
KAAS							
EU	526	676	720	1.402	1.385	1.341	-3
Wereld	1.308	2.269	2.321	3.115	3.183	3.221	1
EU-aandeel (%)	40	30	31	45	44	42	-4
WEI POEDER							
EU		396	538	692	715	663	-7
Wereld		1.139	1.430	1.646	1.762	1.689	-4
EU-aandeel (%)		35	38	42	41	39	-3
CONDENS							
EU	279	244	356	338	341	296	-13
Wereld	512	758	1.112	1.296	1.077	877	-19
EU-aandeel (%)	54	32	32	26	32	34	7

(1) Voorlopig

Bron: AMI

2.1.5. Chinese vraag naar zuivel opvallend gedaald

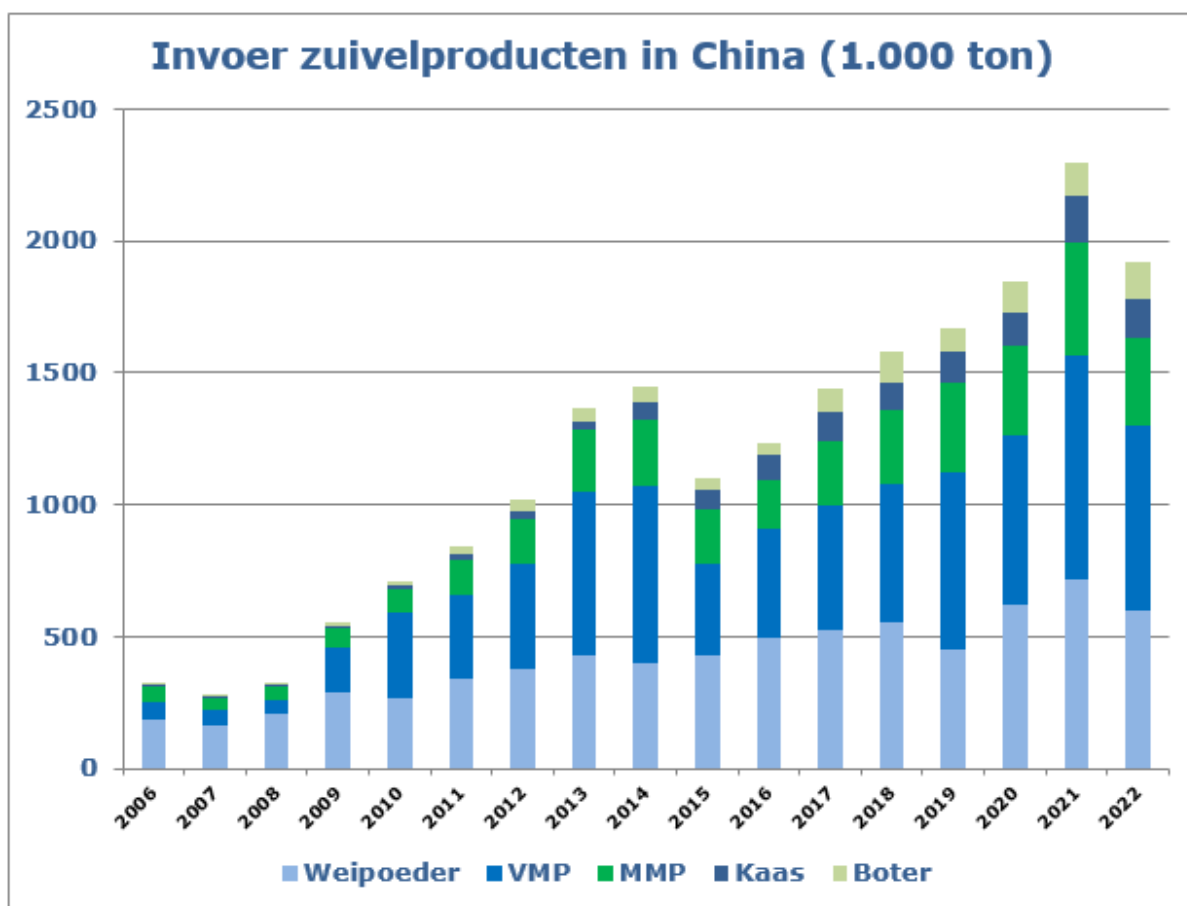
De Chinese vraag naar zuivel daalde opvallend in 2022, nl. met 17,3% over alle zuivelproducten heen. In 2021 was de invoer echter opvallend hoog en werden er voorraden opgebouwd. In 2022 had China ook zwaar te kampen met Covid-19 uitbraken, waardoor het strenge lockdowns afkondigde. Het zuivelverbruik via de food service en horecakanalen daalde dus aanzienlijk. Dit was voor het eerst sinds de daling in 2015 na het 'ontploffen van de volle melkpoeder bubbel'. In de onderstaande grafiek wordt de ontwikkeling weergegeven van de invoer van een aantal zuivelproducten. Consumptiemelk en babyvoeding zijn niet in de grafiek opgenomen, hoewel consumptiemelk, uitgedrukt in gewicht, het grootste aandeel heeft in de Chinese invoer.

Volle melkpoeder blijft het belangrijkste bulkinvoerproduct van China, ondanks een daling van zo'n 17% naar 700.000 ton in 2022, volgend op een stijging van 32% in 2021 in vergelijking met 2020.

Ook de invoer van weipoeder daalde in 2022 met dezelfde orde naar 600.000 ton. De invoer van kaas vertoonde eveneens een daling van vergelijkbare grootteorde, terwijl in 2021 we nog een groei van +37% konden noteren. Hiermee daalt het invoervolume van kaas naar 146.000 ton. De invoer van magere melkpoeder daalde zelfs met ruim 21%, wat het invoervolume naar 335.1000 ton bracht. Dit volgt op een jaar met een groei van 27% voor de invoer van magere melkpoeder. De invoer van boter daarentegen groeide in 2022 wel, met bijna 10% tot 143.000 ton.

Wanneer we kijken naar de Chinese zuivelinvoer het laatste decennia, mogen we van een explosieve groei spreken. Met name voor boter en kaas zien we over die periode respectievelijk bijna een vervier- en een verdrievoudiging. Voor magere melkpoeder verdubbelde de Chinese invoer en voor volle melkpoeder en weipoeder zien we een stijging van respectievelijk 74% en 60%.

In het eerste kwartaal van 2023 tonen de cijfers een verdeeld beeld. Volle melkpoeder (-62%) blijft drastisch dalen, maar ook boter (-17%) zette een dalende beweging in, terwijl er een duidelijke stijging is bij magere melkpoeder (+13%) en weipoeder (+57%).

Bron: AMI

China stelt heel veel in het werk om de eigen melkproductie op een hoger niveau te brengen qua kwaliteit en qua milieueffecten. Daarnaast wordt fors ingezet op een uitbreiding van de productie. Hiertoe werd zwaar geherstructureerd en gemoderniseerd. Evenwel stijgt de vraag veel sneller dan de binnenlandse productie kan volgen.

2.2. EUROPESE UNIE

2.2.1. Melkleveringen dalen voor het tweede jaar op rij

Melkaanvoer per lidstaat (kalenderjaren)

(1.000 ton)	2005	2015	2020	2021	2022	% 22/21
België	3.022	3.988	4.431	4.379	4.495	2,6
Denemarken	4.451	5.278	5.667	5.644	5.664	0,4
Duitsland	27.380	31.892	32.552	31.942	31.947	0,0
Griekenland	735	612	652	660	648	-1,8
Spanje	5.940	6.794	7.409	7.472	7.300	-2,3
Frankrijk	23.353	25.136	24.584	24.181	23.999	-0,8
Ierland	5.060	6.587	8.545	9.021	9.082	0,7
Italië	10.897	11.161	12.666	13.103	12.973	-1,0
Luxemburg	258	333	435	434	-	-
Nederland	10.479	13.326	13.987	13.603	13.761	1,2
Oostenrijk	2.619	3.102	3.137	3.154	3.247	2,9
Portugal	1.911	1.928	1.920	1.909	1.851	-3,0
Finland	2.362	2.394	2.362	2.272	1.851	-18,5
Zweden	3.163	2.933	2.773	2.782	2.765	-0,6
Tsjechië	2.681	2.500	3.164	3.158	3.209	1,6
Estland	571	720	788	799	800	0,1
Cyprus	145	162	271	298	286	-4,0
Letland	502	808	791	813	811	-0,2
Litouwen	1.202	1.438	1.360	1.349	1.363	1,0
Hongarije	1.695	1.536	1.626	1.727	1.683	-2,5
Malta	42	42	43	40	39	-2,5
Polen	8.612	10.874	12.434	12.481	12.779	2,4
Slovenië	507	554	580	589	575	-2,4
Slovakije	968	865	834	823	824	0,1
Bulgarije	830	505	694	679	662	-2,5
Roemenië	1.068	916	1.135	1.126	1.134	0,7
Kroatië	-	513	434	429	405	-5,6
EU-27	120.453	136.897	145.274	144.867	144.153	-0,5
Verenigd Koninkrijk	14.038	15.196	15.452	15.432	15.349	-0,5
EU-27 + Verenigd Koninkrijk	134.491	152.093	160.726	160.299	159.502	-0,5

Bron: AMI & IDF WDS - country report

Voor het tweede jaar op rij dalen de melkleveringen in de EU. In **2022** zien we een kleine daling van 0,5%. Hoewel, in 2021 betrof het nog maar een daling van 0,3%. Een gedaalde melkveestapel, sterk gestegen kosten, hoge prijzen voor reforme koeien en strengere duurzaamheids-, klimaat en milieuregels verklaren deze terugval. En dit ondanks de hoge melkprijzen. Gezien het jaar 2021 een zwakke start kende, konden de melkleveringen in het vroege voorjaar van 2022 licht toenemen. In het tweede kwartaal lagen de leveringen echter lager dan het jaar voordien. Het derde kwartaal stagneerde op het niveau van 2020 en 2021, terwijl in het laatste kwartaal weer groei werd genoteerd. Uiteindelijk werd er in 2022 in de EU ruim 700.000 ton melk minder geleverd. Ook in het Verenigd Koninkrijk (VK) zagen we een kleine daling in de leveringen (-0,5%), naar 15.349 mio liter.

De grootste procentuele stijgers zijn Oostenrijk, België en Polen. Vorig jaar vormden zij niet de top 3, maar was die rol weggelegd voor Hongarije, Ierland en Italië. In absolute cijfers zorgden Polen (+298 mio l), Nederland (+158 mio l) en eveneens België (+116 mio l) voor de grootste toenames van de melkleveringen. Op de vierde plaats staat Oostenrijk met een stijging van 93 mio liter. Van de 26 EU-lidstaten waarvoor we over gegevens beschikken voor 2022, werd er slechts in 12 gevallen een (soms erg kleine) toename vastgesteld.

De melkaanvoer in de eerste twee maanden **2023** in de EU situeert zich lichtjes hoger dan in 2022, die toen ook al wat hoger lag dan in 2021. In Nederland werd cumulatief voor het eerste kwartaal in 2023 een groei opgetekend van 4,1%. In Duitsland is over de eerste 3 maanden 2,7% meer melk geleverd. In Frankrijk daarentegen vallen de melkleveringen in het eerste kwartaal 1,7% lager uit dan in 2022. Al bij al wordt verwacht dat er in 2023 lichtjes minder (-0,2%) melk zal geleverd worden in de EU dan in 2022 en met name in de tweede helft van het jaar verwachten we deze daling te zien.

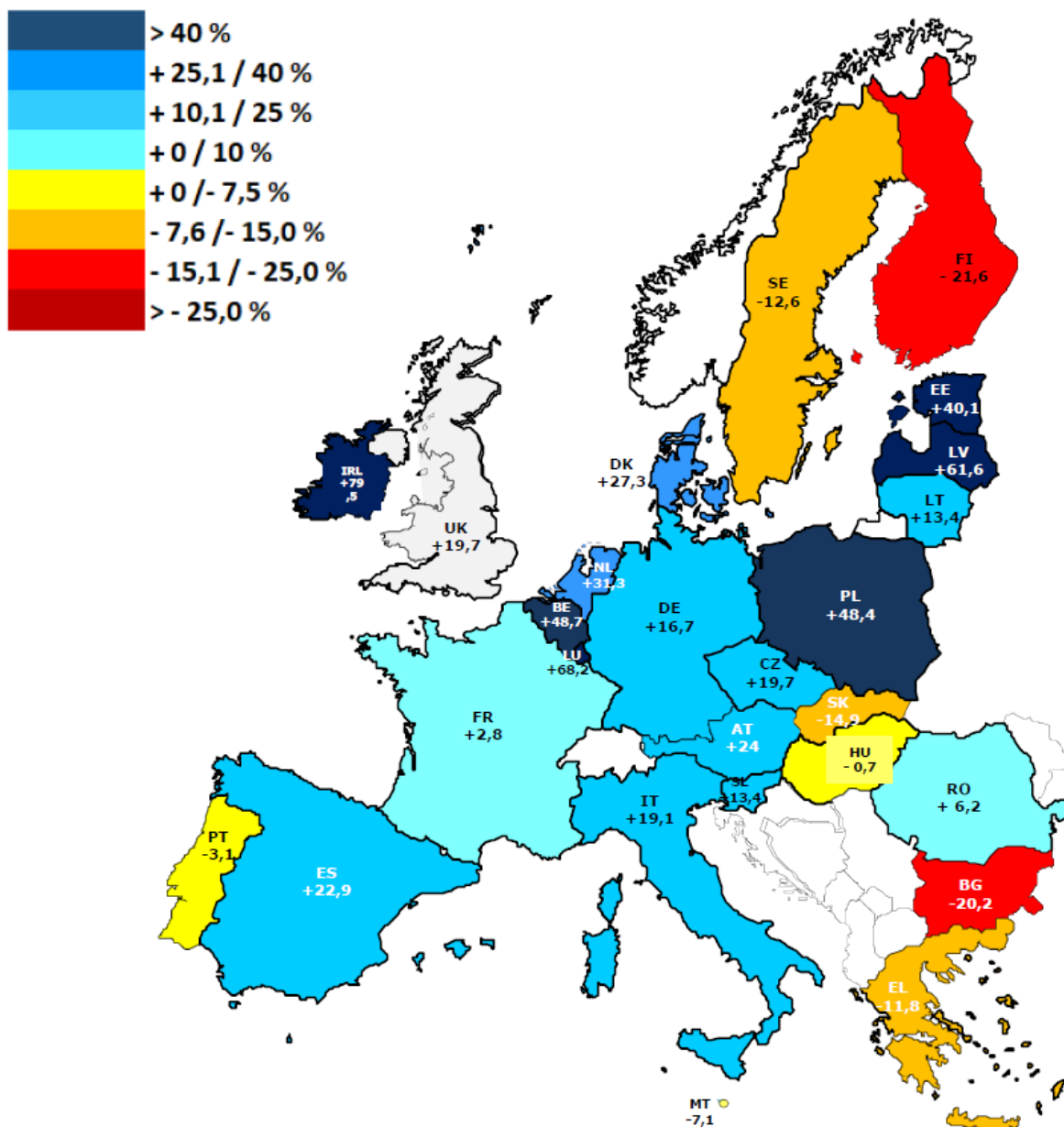
De daling van de Europese melkaanvoer heeft belangrijke gevolgen voor de verwerking, hoewel de gehalten vet en eiwit in de melk hier ook bepalend voor zijn. Maar in 2022 lagen de vet- en eiwitpercentages in de Europese ook lager dan het jaar voordien, respectievelijk -0,4% en -0,3%. Dit is te wijten aan slechtere weersomstandigheden (nl. droog en warm) en bijgevolg de lagere veevoederkwaliteit en -kwantiteit. Voor 2023 worden weer hogere gehalten verwacht (+0,2% t.o.v. 2022), wat we ook reeds bevestigd zien worden in de eerste maanden van het jaar.

Verschuivingen in de melkleveringen

Op het kaartje hierna wordt de evolutie van de melkleveringen binnen de EU in de periode 2005-2022 weergegeven. Over de betrokken periode is er in de EU-27 een toename van de melkleveringen met bijna 20%. Dit gemiddelde verbergt evenwel grote individuele verschillen. Absolute koplopers zijn Cyprus, Ierland, Luxemburg en Letland. Zij kennen een toename van 60% of meer. Hierna volgen België, Polen en Estland met elk een groei groter dan 45%.

Duitsland kent een groei die met 17% iets lager uitvalt dan het EU-gemiddelde. Frankrijk vertoont een groei op 17 jaar van minder dan 3%. Maar liefst 8 lidstaten gaan erop achteruit: Finland, Bulgarije met meer dan 20% en Slovaakse, Zweden en Griekenland met meer dan 10%.

Melkleveringen in de EU: 2022 t.o.v. 2005 (in %)

Aantal melkkoeien blijft dalen

Het aantal melkkoeien in de EU-27 daalde lichtjes met 0,5 % in 2022. Deze daling is kleiner dan in 2021 (-1,5%). Allicht is de hoge melkprijs verantwoordelijk voor het tijdelijk langer aanhouden van melkkoeien. In de EU zijn er 7 lidstaten waar het aantal melkkoeien toeneemt. In slechts 4 lidstaten is de groei groter dan 1%, nl. in Oostenrijk, België, Italië en Nederland. Het aantal koeien daalt het sterkst in Kroatië, Slovenië en Bulgarije. Ondanks de sterke daling van de Finse leveringen (-18,5%), daalt het koe aantal er maar met 2,4%. Het omgekeerde zien we voor Kroatië: het koe aantal daalt er met 22,5%, terwijl de leveringen er slechts met 5,6% op achteruit gaan.

Aantal melkkoeien in de EU, december-telling

(1.000 koeien)	1983	2000	2015	2020	2021	2022 (1)	% 2021/ 1983	% 2022/ 2021
België	984	629	529	538	537	544	-45,4	1,3
Bulgarije	—	—	283	242	230	213	—	-7,4
Tsjechië	—	529	369	357	362	357	—	-1,4
Denemarken	1003	644	570	565	559	556	-44,3	-0,5
Duitsland	8.472	4.564	4.285	3.921	3.817	3.810	-54,9	-0,2
Estland	—	131	91	84	84	84	—	0,0
Griekenland	225	180	111	86	91	88	-59,6	-3,3
Spanje	1.861	1.141	844	811	809	810	-56,5	0,1
Frankrijk	7.104	4.153	3.661	3.406	3.322	3.231	-53,2	-2,7
Ierland	1.628	1.153	1.240	1.456	1.505	1.510	-7,6	0,3
Italië	3.078	1.772	2.057	1.871	1.844	1.865	-40,1	1,1
Kroatië	—	—	152	110	102	79	—	-22,5
Cyprus	—	24	26	39	39	38	—	-2,6
Letland	—	205	162	136	131	128	—	-2,3
Litouwen	—	438	301	233	225	224	—	-0,4
Luxemburg	69	44	49	54	55	55	-20,3	0,0
Hongarije	—	296	250	247	281	278	—	-1,1
Malta	—	9	6	6	6	6	—	0,0
Nederland	2.526	1.567	1.717	1.569	1.554	1.570	-38,5	1,0
Oostenrijk	995	621	534	525	526	551	-47,1	4,8
Polen	—	2.982	2.134	2.126	2.035	2.037	—	0,1
Portugal	355	355	243	233	230	224	-35,2	-2,6
Roemenië	—	—	1.191	1.140	1.082	1.081	—	-0,1
Slovenië	—	140	113	99	101	93	—	-7,9
Slovakije	—	242	139	122	120	116	—	-3,3
Finland	650	358	282	256	249	243	-61,7	-2,4
Zweden	662	426	337	304	300	298	-54,7	-0,7
EU-27	—	—	21.676	20.536	20.196	20.089	—	-0,5
Verenigd Koninkrijk	—	—	—	1.856	1.840	-	-	-
EU-27 + Verenigd Koninkrijk	—	—	—	22.392	22.036	-	—	-

(1) Voorlopig

Bron: ZMP, Europese Commissie vanaf 1997, AMI vanaf 2015

2.2.2. Schaalvergroting melkveehouderij gaat door

Het aantal bedrijven met melkproductie in de EU-27 is in 2021 met ruim 7% gedaald. In alle lidstaten daalt het aantal melkveehouders, behalve in 4 lidstaten waar het aantal stabiel bleef. De gemiddelde EU-bedrijfsomvang is gestegen, als gevolg van een stijging bij alle individuele lidstaten, behalve in Luxemburg. De verschillen in bedrijfsomvang zijn groot. De uitschieters op vlak van gemiddelde productie zijn Hongarije, Tsjechië, Slovakije en Denemarken.

Productie van het gemiddeld melkveebedrijf in de EU-lidstaten

	Aantal melkveebedrijven (1.000)					
	2020	2021	% 21/20	2020	2021	% 21/20
België	8,9	8,6	-3,4%	486	502	3,2%
Denemarken	2,7	2,6	-3,7%	2.099	2.178	3,8%
Duitsland	57,3	54,8	-4,4%	579	593	2,5%
Spanje	12,5	11,8	-5,6%	608	646	6,2%
Frankrijk	49,5	47,2	-4,6%	510	525	3,0%
Ierland	18,3	18,3	0,0%	467	493	5,6%
Italië	26,2	25,4	-3,1%	485	520	7,1%
Luxemburg	0,6	0,6	0,0%	746	739	-0,9%
Nederland	15,7	15,3	-2,5%	925	929	0,5%
Oostenrijk	24,6	23,9	-2,8%	155	160	3,3%
Finland	5,6	5,1	-8,9%	430	454	5,6%
Zweden	3,0	2,9	-3,3%	924	959	3,8%
Tsjechië	1,9	1,4	-26,3%	1.720	2.364	37,5%
Estland	1,1	1,0	-9,1%	771	839	8,8%
Cyprus	0,3	0,3	0,0%	917	994	8,4%
Letland	11,3	10,1	-10,6%	87	98	12,1%
Litouwen	27,5	23,9	-13,1%	54	62	13,9%
Hongarije	0,4	0,4	0,0%	5.036	5.201	3,3%
Polen	200,0	170,0	-15,0%	73	88	20,7%
Slovakije	0,5	0,4	-20,0%	1.835	2.257	23,0%
Overige lidstaten	520,9	495,4	-4,9%	18	19	3,9%
EU-27	988,8	919,4	-7,0%	156	167	7,5%

Bron: IDF, ZMB

2.2.3. Verschuivingen tussen producten

Een lichte daling van de melkaanvoer in de EU reflecteert zich ook in de melkverwerking. Globaal is er iets minder melk ter beschikking. De **productie**cijfers voor de verschillende zuivelproducten laten evenwel onderlinge verschillen zien. Magere melkpoeder is het enige product waarvoor we een stijging zien (+0,7%). In 2021 kende de productie echter nog een terugval van 6%. Voor alle andere zuivelproducten zien we een daling in de productie, met als uitschieters niet-magere melkpoeder (-5,5%) en gecondenseerde melk (-5,4%). De kleinste daling wordt opgetekend voor boter, nl. -0,2%. Niet-magere melkpoeder zet zo de lijn van vorig jaar verder. Uitgedrukt in melkequivalenten, blijft kaas de grootste bestemming voor rauwe melk in de EU.

Ook de ontwikkeling van het **verbruik** toont een wisselend beeld. Vooruitgang is er vooral bij niet-magere melkpoeder (+4,7%). Maar ook magere melkpoeder, boter en de gefermenteerde zuivelproducten kennen een stijging. Voor gecondenseerde melk zien we de sterkste daling (-1,8%). Na heel wat jaren van toename, zien we nu een kleine daling (-0,4%) in de kaasconsumptie.

Productie en aanwending van zuivelproducten in de EU

(1.000 ton)	2005 EU-25	2015 EU-28	2018 EU-28	2019 EU-28	2020 EU-28	2020 EU-27	2021 EU-27	2022 EU-27 (1)	%22/21 EU-27
BOTER									
Productie (a)	2.137	2.280	2.340	2.410	2.455	2.256	2.210	2.206	-0,2
Invoer	86	24	20	14	4	48	46	72	56,5
Uitvoer	342	178	158	215	246	312	262	254	-3,1
Voorraad wijziging	-59	+10	+14	-15	45	30	0	15	
Aanwending	1.940	2.116	2.188	2.224	2.167	1.992	1.994	2.008	0,7
KAAS									
Productie	8.584	9.971	10.574	10.589	10.759	10.794	10.986	10.866	-1,1
Invoer	103	61	59	63	63	223	196	187	-4,6
Uitvoer	546	720	836	882	946	1.402	1.385	1.341	-3,2
Extra - smeltkaas	+262	+222	+356	+359	+382	+382	+387	+386	-0,3
Verbruik	8.402	9.505	9.993	10.001	10.243	9.982	10.199	10.158	-0,4
CONDENS									
Productie	1.181	1.155	1055	1.100	1.180	1.054	1.095	1.036	-5,4
Invoer	1	1	1	1	1	34	37	38	2,7
Uitvoer	200	356	276	276	279	338	341	296	-13,2
Aanwending	982	830	775	810	877	699	741	728	-1,8
NIET-MAGERE MELKPOEDER									
Productie	858	835	869	888	903	861	782	739	-5,5
Invoer	2	4	2	5	1	27	11	20	81,8
Uitvoer	490	401	334	298	332	345	298	241	-19,1
Voorraadverandering	0	-20	+15	+45	+0	+15	+0	+0	
Aanwending	370	459	522	551	572	529	494	517	4,7
MAGERE MELKPOEDER									
Productie	1.114	1.703	1.670	1.666	1.701	1.621	1.522	1.533	0,7
Invoer	7	3	3	6	2	36	32	36	12,5
Uitvoer	194	695	816	962	829	831	788	711	-9,8
Voorraadverandering	-43	+109	-137	-224	0	0	-20	+60	
Aanwending	970	860	994	934	874	826	786	799	1,7
CONSUMPTIEMELK									
Productie (b)	33.497	30.995	30.322	29.390	30.162	23.948	23.141	22.878	-1,1
Invoer	1	1	4	6	9	95	50	49	-2,0
Uitvoer	104	603	727	891	1.008	1.050	1.098	827	-24,7
Verbruik	33.295	30.392	29.599	28.505	29.162	22.993	22.094	22.100	0,0
ROOM									
Productie	-	2.749	2.683	2.757	2.782	2.446	2.523	2.495	-1,1
Invoer	-	1	1	0	0	4	3	4	33,3
Uitvoer	-	112	147	151	170	177	211	198	-6,2
Verbruik	-	2.628	2.537	2.606	2.612	2.273	2.315	2.301	-0,6
GEFERMENTEERDE PRODUCTEN									
Productie (b)	9.577	9.209	8.293	8.240	8.316	7.836	7.677	7.620	-0,7
Invoer	10	5	6	7	7	59	51	87	70,6
Uitvoer	61	163	192	209	209	534	544	510	-6,3
Verbruik	9.526	9.052	8.107	8.037	8.113	7.361	7.184	7.197	0,2

(1) Voorlopig/Raming

(a) Inclusief butteroil, omgerekend naar boter

(b) Inclusief karnemelk

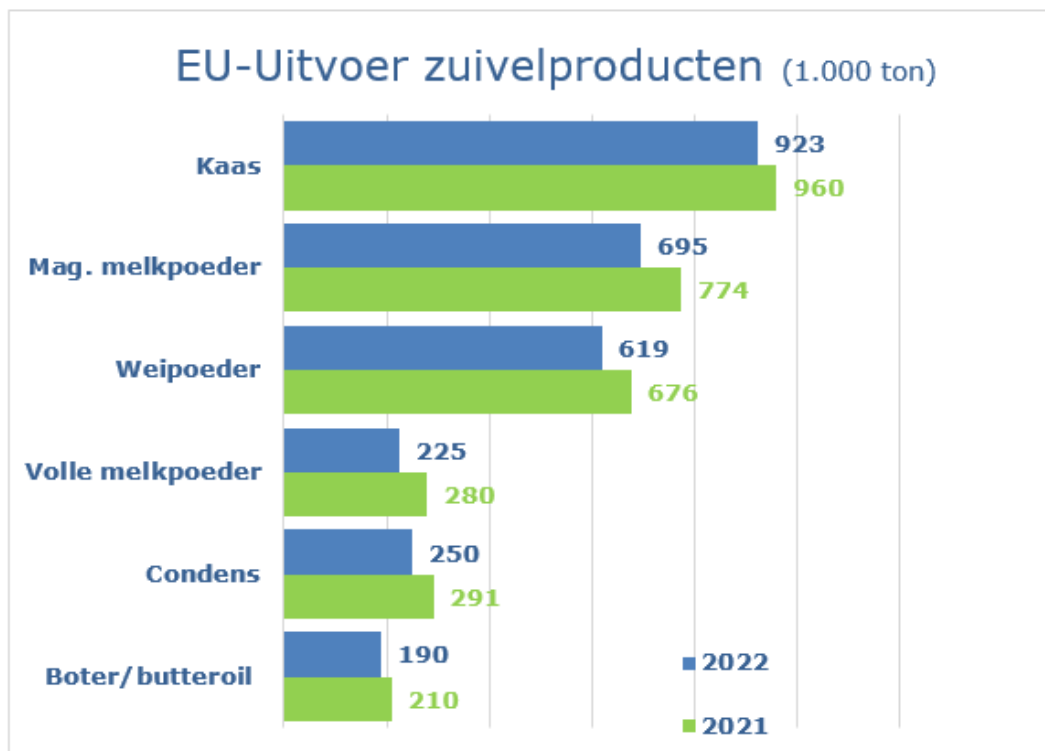
—: niet beschikbaar

Bron: ZMB, vanaf 2015 AMI

2.2.4. EU– uitvoer naar derde landen daalt opnieuw

Voor de meeste zuivelproducten is de uitvoer naar derde landen in 2021 afgenomen. Dit fenomeen doet zich opnieuw voor in **2022**, deze keer zelfs voor alle zuivelproducten. Enkel de uitvoer van zuigelingenvoeding kende groei. De grootste daling zie we bij volle melkpoeder, met een terugval in de uitvoer van maar liefst 20%. Vooral de beperkte Chinese vraag kunnen we hier als oorzaak aanduiden. Maar ook de uitvoer naar Algerije en Saoedi-Arabië nam af, terwijl de uitvoer naar Oman wel nog duidelijk steeg. Ook condensmelk daalt sterk in uitvoercijfers (-14%). Voor magere melkpoeder en boter zien we beiden een daling van 10%. Vorig jaar bedroeg de daling van de uitvoer van boter t.o.v. 2021 ook al 16%. Vervolgens zien we de uitvoer van weipoeder dalen met 8%, ook hier is de beperkte Chinese vraag een belangrijke verklaring.

Kaas kent in 2022 de kleinste daling (-4%) qua uitvoer. In- en uitvoer van kaas werden in 2021 al sterk negatief beïnvloed door de Brexit. In 2022 zien we opnieuw een daling in de handel tussen de EU en het VK. Ook de uitvoer naar de USA, Zwitserland en Oekraïne nam af. De uitvoer naar Azië nam echter wel toe, met name naar Japan en Zuid-Korea.

In de eerste twee maanden van **2023** vertoont de uitvoer naar derde landen een gemengd beeld. Er werd meer boter, magere melkpoeder en condensmelk uitgevoerd, maar de uitvoer van kaas, niet-magere melkpoeder en melk en room daalde. Over het volledige jaar 2023 verwachten we dat de uitvoer naar China zou kunnen gaan herstellen, gezien hun opgebouwde voorraden slinken. De Aziatische vraag naar melkpoeder zou de EU-uitvoer ten goede moeten komen en de vraag naar boter vanuit de USA en het VK wordt verwacht stabiel te blijven. De vraag naar kaas zou op wereldvlak ook duidelijk toenemen, waardoor de hoeveelheid melk verwerkt tot kaas en wei verder zal toenemen. De EU kaasuitvoer wordt verwacht te stijgen met 0,7% in 2023.

2.2.5. Zelfvoorzieningsgraad daalt verder

Waar de zelfvoorzieningsgraad in 2021 nog 117% bedroeg voor de EU-27, is dit in 2022 gedaald naar 115%. De melkaanvoer daalt met 0,1 miljard liter. De uitvoer daalt met bijna 2 miljard liter. De invoerstijging is beperkt, met 0,1%. Vooral de invoer van boter is gestegen in 2022, maar ook zagen we een stijging voor magere en niet-magere melkpoeder, evenals voor melk en room. De invoer van kaas liep daarentegen terug t.o.v. 2021.

Uitgedrukt in melkequivalenten neemt het **verbruik** in de EU in 2022 toe met ruim 2 miljard liter naar 125,4 mia liter (+1,7%). Het verbruik per persoon in de EU-27 stijgt met maar liefst 4,7% naar 280,4 kg melkequivalent. Voor 2023 verwacht men een stabiel verbruik.

Melkbalans EU

(in mio ton melkequivalenten)	2015 EU-28	2018 EU-28	2019 EU-28	2020 EU-28	2020 EU-27	2021 EU-27	2022 EU-27 (1)
Melkleveringen	152,1	157,4	158,4	160,7	145,3	144,4	144,5
Invoer	0,9	0,9	0,9	0,9	3,2	2,7	2,8
Uitvoer	18,6	20,1	21,8	21,2	25,1	24,1	22,3
Voorraadwijziging	+1,4	-1,2	-2,1	+0,6	+0,5	-0,3	-0,5
Verbruik	133,0	139,4	139,6	139,8	122,8	123,3	125,4
Verbruik per capita (1)	261,6	272,0	272,1	271,8	274,6	275,7	280,4
Zelfvoorzieningsgraad (%)	114	113	113	115	118	117,0	115,0

(1) in kg melkequivalenten

(2) Voorlopig / prognose

Bron : AMI

2.2.6. Geen publieke voorraden

Nadat de interventievoorraden van magere melkpoeder en boter in 2007 volledig afgebouwd waren, ontstonden eind 2009 nieuwe stocks. In 2012 waren de openbare voorraden voor boter terug leeg.

Sedert juli 2015 werd opnieuw magere melkpoeder aangeboden ter interventie. Vooral in het jaar 2016 werd heel wat poeder in interventie genomen. Aan het eind van 2016 bedroeg de openbare voorraad aan **magere melkpoeder** 351.000 ton. Dit liep in 2017 verder op tot 378.000 ton. Sedert eind 2016 probeerde de EU-Commissie de voorraad geleidelijk af te bouwen, evenwel tot in april 2018 zonder veel succes. Daarna kwam de verkoop, aan steeds hogere prijzen, wel op gang.

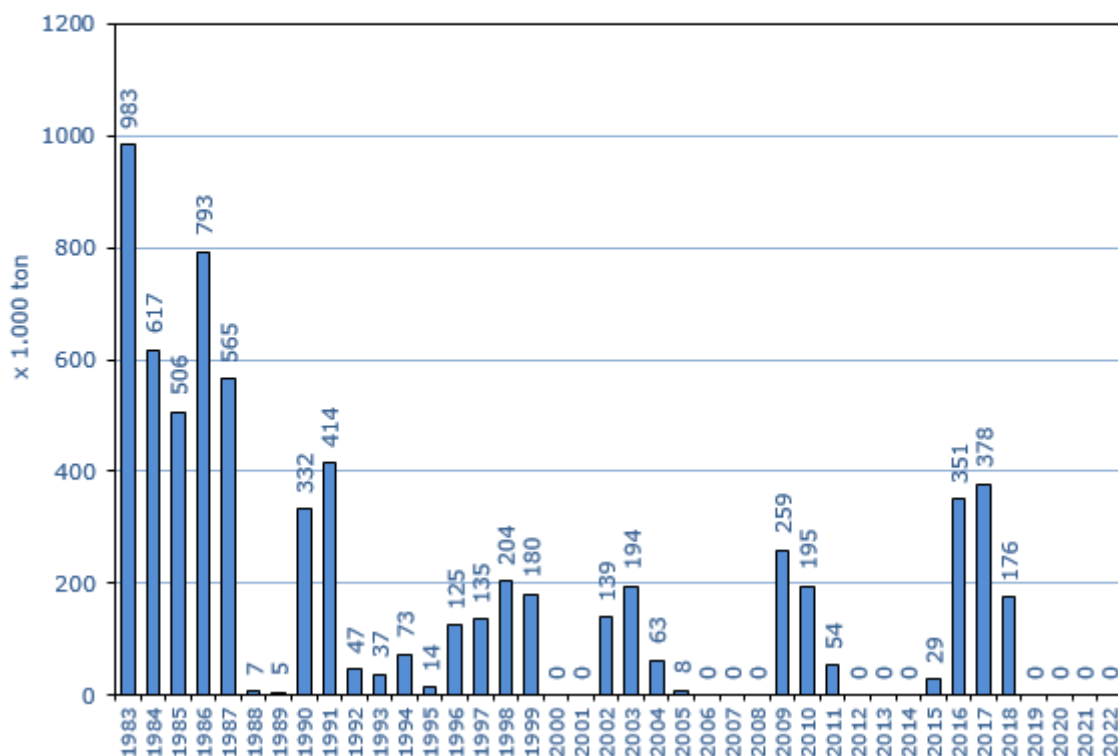
In 2018 kon de voorraad uiteindelijk afgebouwd worden tot 175.000 ton. In januari 2019 kon zo goed als de hele voorraad verkocht worden. Sindsdien zijn er geen nieuwe voorraden opgebouwd.

Interventieaankopen door de EU

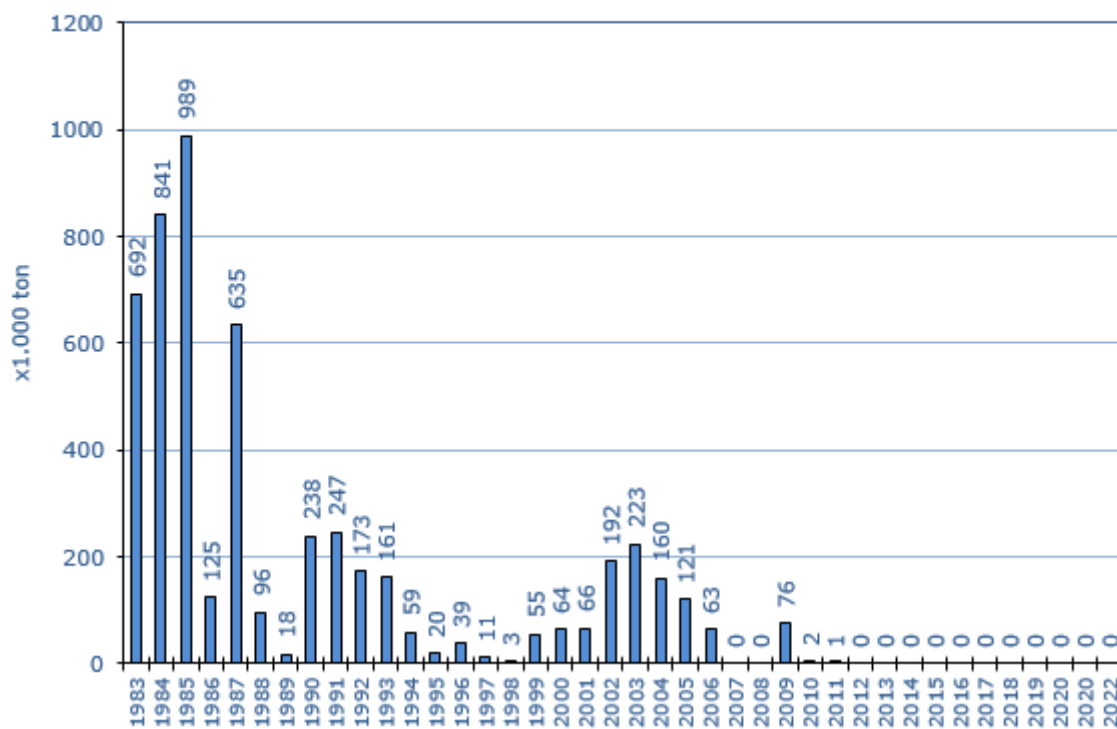
(1.000 ton)	Boter	Magere melkpoeder
1985	491,0	247,0
1986	655,0	602,0
1987	368,0	54,0
1988	25,0	0,0
1989	0,0	0,0
1990	250,0	337,0
1991	174,0	199,0
1992	48,0	0,0
1993	32,0	11,0
1994	21,0	59,0
1995	0,1	0,0
1996	39,6	126,9
1997	2,9	33,7
1998	0,0	101,7
1999	55,4	95,7
2000	44,0	0,0
2001	38,7	0,0
2002	156,5	150,0
2003	41,3	110,1
2004	29,4	20,5
2005	36,4	5,3
2006	61,5	0,0
2007	0,4	0,0
2008	0,0	0,0
2009	81,9	273,7
2010	0,0	0,0
2011	0,0	0,0
2012	0,0	0,0
2013	0,0	0,0
2014	0,0	0,0
2015	0,0	29,7
2016	0,0	335,6
2017	0,0	29,2
2018	0,0	0,0
2019	0,0	0,0
2020	0,0	0,0
2021	0,0	0,0
2022	0,0	0,0

Bron: Europese Commissie

Mager Melkpoeder E.U. Interventievoorraad (31 dec.)

Boter E.U.-Interventievoorraad (31 dec.)

Om de shock van het Russisch embargo in 2014 beter op te kunnen vangen, werd de mogelijkheid van private opslag met Europese steun mogelijk gemaakt. Omwille van de Coronacrisis werd in het voorjaar van 2020 de private opslag voor boter en magere melkpoeder terug geactiveerd. In 2021 en 2022 was dit niet het geval.

Private opslag van magere melkpoeder

(1.000 ton)	EU	België
2014	17	0
2015	52	4
2016	89	19
2017	26	10
2018	0	0
2019	0	0
2020	20	2
2021	0	0
2022	0	0

Bron: Europese Commissie

Private opslag van boter

(1.000 ton)	EU	België
1986	164	20
1990	201	45
1991	116	41
1992	192	34
1993	162	20
1994	166	25
1995	146	16
1996	202	22
1997	139	19
1998	176	16
1999	198	24
2000	180	27
2001	207	23
2002	172	19
2003	175	19
2004	126	17
2005	147	18
2006	118	17
2007	124	11
2008	161	13
2009	138	14
2010	83	8
2011	106	10
2012	131	11
2013	89	8
2014	22	3
2015	141	11
2016	144	9
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	68	3
2021	0	0
2022	0	0

Bron: Europese Commissie

2.3. BELGIË

2.3.1. Aantal melkkoeien neemt licht toe

Ten opzichte van het voorgaande jaar zien we voor 2022 op nationaal niveau dat het aantal melkkoeien licht steeg, namelijk met 1,2%. Deze stijging is vooral te danken aan een stijging in Vlaanderen (+1,7%). Het aantal zoogkoeien daalt t.o.v. 2021, namelijk met 2,6%. Deze daling manifesteert zich op gelijkaardige wijze in Vlaanderen en Wallonië.

Aantal koeien en melkveehouders per landsgedeelte

	1984	2000	2005	2015	2020	2021	2022	% 22/21
a) BELGIE								
Melkkoeien	993.871	593.788	522.906	528.778	537.941	537.246	543.680	1,2
Zoogkoeien	160.566	508.857	483.276	444.970	383.334	379.448	369.580	-2,6
TOTAAL	1.154.437	1.102.645	1.006.182	973.748	921.275	916.694	913.260	-0,4
Bedrijven met melkkoeien	47.053	17.639	15.181	12.076	8.923	8.577	8.258	-3,7
Bedrijven met zoogkoeien	14.729	22.766	20.756	15.368	12.377	11.931	11.560	-3,1
b) VLAANDEREN								
Melkkoeien	533.875	327.067	292.958	316.042	343.840	345.506	351.502	1,7
Zoogkoeien	43.438	182.913	176.354	182.143	149.309	146.829	142.753	-2,8
TOTAAL	577.313	509.980	469.312	498.185	493.149	492.335	494.255	0,4
Bedrijven met melkkoeien	27.663	9.961	8.862	6.658	4.991	4.781	4.593	-3,9
Bedrijven met zoogkoeien	7.004	11.927	11.245	8.244	6.372	6.085	5.831	-4,2
c) WALLONIE								
Melkkoeien	459.831	266.657	229.948	212.465	193.896	191.530	191.908	0,2
Zoogkoeien	117.106	325.880	306.922	262.715	233.903	232.483	226.742	-2,5
TOTAAL	576.937	592.537	536.870	475.180	427.799	424.013	418.650	-1,3
Bedrijven met melkkoeien	19.382	7.676	6.316	5.413	3.929	3.793	3.662	-3,5
Bedrijven met zoogkoeien	7.722	10.836	9.507	7.116	6.000	5.841	5.724	-2,0
d) BRUSSELS GEWEST								
Melkkoeien	165	64	71	271	205	210	270	28,6
Zoogkoeien	22	64	63	112	122	136	123	-9,6
TOTAAL	187	128	134	383	327	346	393	13,6
Bedrijven met melkkoeien	10	2	3	5	3	3	3	0,0
Bedrijven met zoogkoeien	3	3	4	8	5	5	5	0,0

Bron: FOD Economie/Statbel, op basis van de gegevens van Sanitel vanaf 2014

2.3.2. Aantal melkleveraars blijft verder dalen

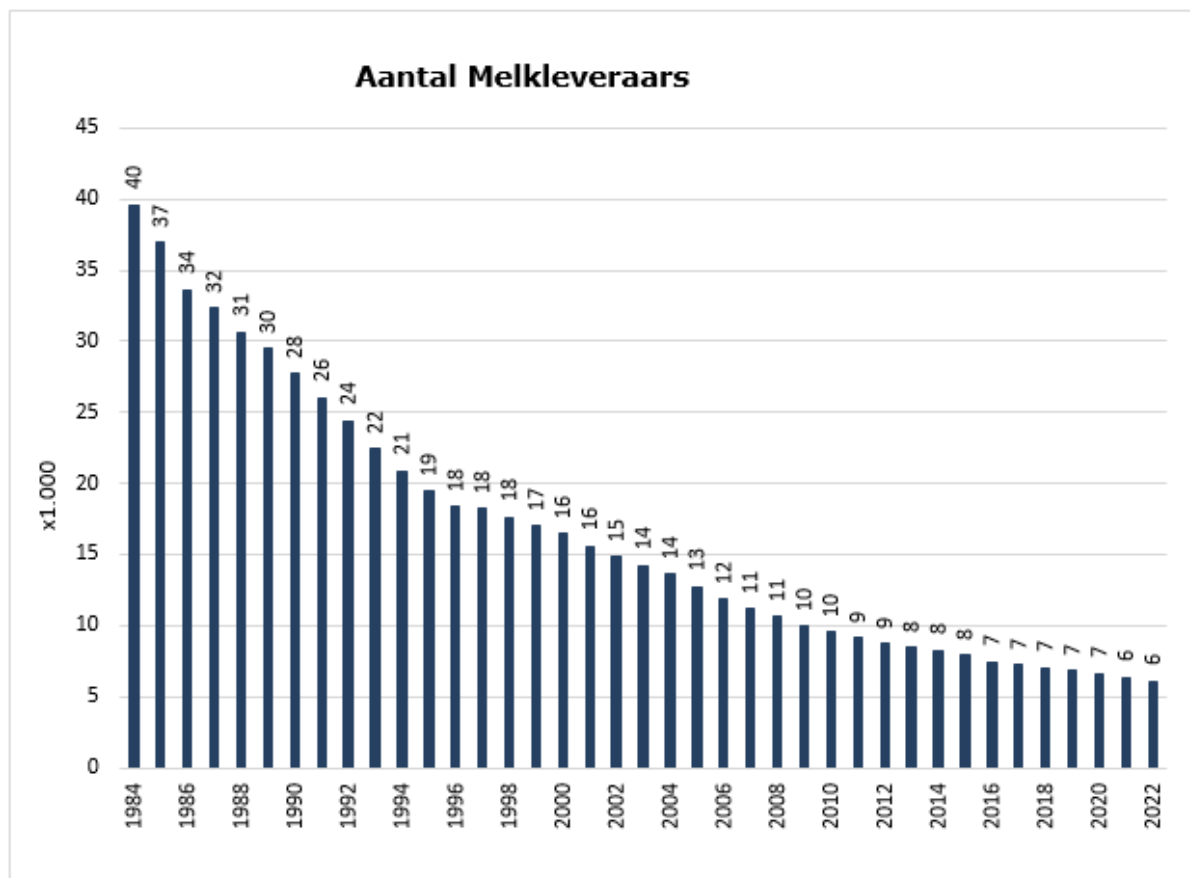
Net zoals in andere subsectoren van de landbouw daalt het aantal melkleveraars. In 2022 zijn er 3,8% minder melkleveraars dan in 2021. Dit is een iets lichtere daling dan het voorbije jaar, toen het aantal melkleveraars met 4% daalde.

Aantal melkleveraars per landsgedeelte

	Vlaanderen	Wallonië	België
December 2017	4.329	2.886	7.215
December 2018	4.181	2.814	6.995
December 2019	4.061	2.731	6.792
December 2020	3.933	2.680	6.613
December 2021	3.758	2.577	6.335
December 2022	3.620	2.472	6.092
Vershil (%)	-3,7	-4,1	-3,8
April 2020	4.018	2.738	6.756
April 2021	3.861	2.683	6.544
April 2022	3.707	2.578	6.285
April 2023	3.581	2.484	6.065
Vershil (%)	-3,4	-3,6	-3,5

Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

Op basis van de maandelijkse statistieken van de Interprofessionele Organismen met betrekking tot de melkwaliteit, waren er eind 2022 nog 6 092 leveraars actief, waarvan ongeveer 60% Vlaamse en 40% Waalse. Deze verhouding blijft al jarenlang constant. Voor het eerst sinds 2018 zien we dat de daling in Wallonië sterker is dan in Vlaanderen (-3,6% vs. -3,4%).

2.3.3. Melkleveringen opnieuw hoger dan vorig jaar

2021 was het eerste jaar sinds 2012 dat de melkleveringen daalden t.o.v. het jaar voordien (-0,3%). In 2022 neemt het melkvolume opnieuw toe. Er werd 4,3 miljard liter melk geleverd, wat neerkomt op een stijging van 3,1% t.o.v. vorig jaar. De hoge melkprijzen van 2022 liggen aan de basis van deze toename.

De leveringen van melk evolueerden als volgt:

	(1.000 l)	%		(1.000 l)	%
1986	3.171.685	-	2005	2.936.593	-1,1
1987	3.040.941	-4,1	2006	2.924.949	-0,4
1988	2.958.442	-2,7	2007	3.008.685	2,9
1989	2.995.901	1,3	2008	2.998.543	-0,3
1990	2.905.869	-3,0	2009	3.098.002	3,3
1991	2.877.111	-1,0	2010	3.214.434	3,8
1992	2.870.287	-0,2	2011	3.259.187	1,4
1993	2.863.430	-0,2	2012	3.222.409	-1,1
1994	2.902.363	1,4	2013	3.299.539	2,4
1995	2.958.169	1,9	2014	3.464.609	5,0
1996	2.919.074	-1,3	2015	3.563.796	2,9
1997	2.883.155	-1,2	2016	3.678.542	3,2
1998	2.939.022	1,9	2017	3.810.940	3,6
1999	2.898.094	-1,4	2018	3.960.304	3,9
2000	2.945.392	1,6	2019	4.054.917	2,4
2001	2.937.807	-0,3	2020	4.203.646	3,7
2002	2.968.894	1,1	2021	4.192.003	-0,3
2003	2.956.094	-0,4	2022	4.320.498	3,1
2004	2.968.838	0,4			

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

Wanneer we de leveringen op regionaal niveau bekijken, valt het verschil tussen Vlaanderen en Wallonië op. Onderstaande tabel geeft aan hoeveel melk er op jaarbasis wordt geleverd door melkleveraars in Vlaanderen en in Wallonië. Deze melk kan geleverd zijn aan zowel Vlaamse als Waalse kopers. In Vlaanderen vond t.o.v. 2021 opnieuw een kleine toename in de stijging t.o.v. vorig jaar plaats, van 4,3% naar 4,5%. Voor Wallonië zien we dat de leveringen nagenoeg constant bleven t.o.v. vorig jaar.

Sinds 2015 bedraagt de toename in melkleveringen in Vlaanderen 31%, tegenover 0,2% in Wallonië.

De regionale melkleveringen evolueerden als volgt:

	Vlaanderen		Wallonië	
	(1.000 l)	%	(1.000 l)	%
2015	2.327.336	-	1.271.577	-
2016	2.489.603	7,0	1.195.268	-6,0
2018	2.726.096	4,4	1.240.296	2,7
2019	2.805.140	2,9	1.260.419	1,6
2020	2.917.921	4,0	1.300.949	3,2
2021	2.926.240	4,3	1.274.525	-2,0
2022	3.057.893	4,5	1.274.103	0,0

Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

2.3.4. Gemiddelde melklevering stijgt verder met 7,2%

In 2022 is het gemiddelde geleverde volume per melkveebedrijf gestegen met 7,2%, nl. tot 709.208 liter. De afgelopen tien jaar zijn de gemiddelde leveringen in ons land gestegen met 92%. Dit komt neer op quasi een verdubbeling en is het resultaat van een toename van de melkleveringen met 34% en een daling van het aantal melkleverders met 31%. Verder valt op dat het aantal melkkoeien in de betrokken periode slechts met 8% toenam. De productie per melkkoe is dus behoorlijk gestegen.

Evolutie melkaanvoer per leveraar

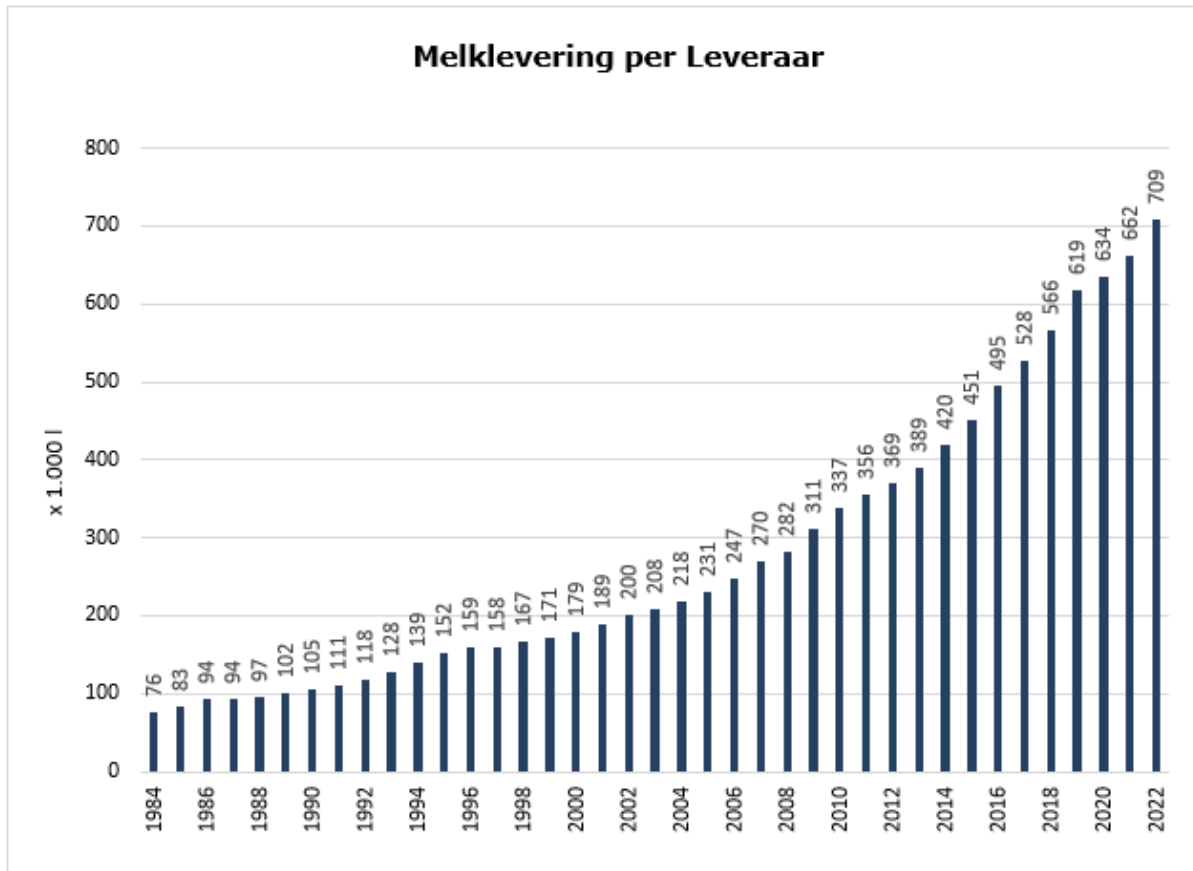
	Leveraars		Gemiddelde levering	
	Aantal	% verschil	Liter/jaar	% verschil
	(1)	t.o.v. vorig jaar		t.o.v. vorig jaar
1980	45.392		64.855	
1984 (2)	39.554	-3,2	75.831	4,2
1990 (3)	27.702	-5,7	104.897	5,7
1992	24.380	-6,2	117.735	6,4
1995	19.410	-6,9	152.404	9,4
1996	18.375	-5,3	158.844	4,2
1997	18.194	-1,0	158.467	-0,2
1998	17.604	-3,2	166.952	5,4
1999	16.960	-3,7	170.878	2,4
2000	16.475	-2,9	178.780	4,6
2001	15.569	-5,5	188.696	5,5
2002	14.846	-4,6	199.979	6,0
2003	14.226	-4,2	207.796	3,9
2004	13.602	-4,4	218.265	5,0
2005	12.690	-6,7	231.410	6,0
2006	11.838	-6,7	247.081	6,8
2007	11.136	-5,9	270.176	9,3
2008	10.649	-4,4	281.579	4,2
2009	9.963	-6,4	310.951	10,4
2010	9.532	-4,3	337.226	8,4
2011	9.145	-4,1	356.390	5,7
2012	8.733	-4,5	368.992	3,5
2013	8.473	-3,0	389.418	5,5
2014	8.251	-2,6	419.902	7,8
2015	7.910	-4,1	450.543	7,3
2016	7.431	-6,1	495.027	9,9
2017	7.215	-2,9	528.197	6,7
2018	6.995	-3,0	566.162	7,2
2019	6.792	-2,9	618.911	9,3
2020	6.613	-2,6	633.903	2,4
2021	6.335	-4,2	661.721	4,4
2022	6.092	-3,8	709.208	7,2

(1) 1980-2000 : Gemiddelde maandelijkse cijfers; vanaf 2001: situatie op 31 december

(2) 1984: Gemiddelde procentuele verandering per jaar in de periode 1980-1984

(3) 1990: Gemiddelde procentuele verandering per jaar in de periode 1984-1990

Bron: IO'n, Kwaliteitsuitslagen

Het gemiddeld vetgehalte van de melkleveringen in 2022 neemt af in vergelijking met 2021 en bedraagt 42,92 gram. Het eiwitgehalte daalde in 2022, en bedraagt 35,29 g/liter.

Vet- en Eiwitgehalte

	Vetgehalte (g/l)	Vershil	Eiwitgehalte (g/l)	Vershil
1984	36,88	0,10	32,63	0,04
1992	40,80	0,05	34,05	-0,01
1995	41,37	-0,09	34,15	0,00
1996	41,92	0,55	34,35	0,20
1997	41,97	0,05	34,41	0,06
1998	42,25	0,28	34,25	-0,16
1999	41,75	-0,50	34,14	-0,11
2000	41,95	0,20	34,20	0,06
2001	42,14	0,19	34,28	0,08
2002	42,15	0,01	34,41	0,13
2003	42,19	0,04	34,33	-0,08
2004	42,59	0,40	34,40	0,07
2005	42,12	-0,47	34,34	-0,06
2006	42,21	0,09	34,49	0,15
2007	41,97	-0,24	34,87	0,38
2008	41,97	0,00	34,70	-0,17
2009	42,15	0,18	34,49	-0,21
2010	42,23	0,08	34,90	0,41
2011	41,93	-0,30	34,83	-0,07
2012	42,29	0,36	34,96	0,13
2013	42,08	-0,21	34,96	0,00
2014	41,46	-0,62	34,93	-0,03
2015	41,99	0,53	35,02	0,09
2016	42,02	0,03	35,17	0,14
2017	42,12	0,10	35,53	0,37
2018	42,13	0,01	35,23	-0,30
2019	43,14	1,01	35,49	0,26
2020	43,11	-0,03	35,60	0,11
2021	43,57	0,46	35,59	-0,01
2022	42,92	-0,65	35,29	-0,30

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.5. 23% van Vlaamse leveraars levert meer dan 1.000.000 liter

Op basis van de verdeling van de melkleveringen per melkleveraar kan een beeld worden geschetst van de grote structurele bedrijfsverschillen in de Belgische melkveesector. Voor 2022 zijn op heden enkel de gegevens voor Vlaanderen beschikbaar. De gegevens voor Wallonië worden aangevuld van zodra ze beschikbaar zijn.

In 2022 leverde 4,7% van alle leveraars in Vlaanderen minder dan 100.000 liter. Meer dan de helft van de Vlaamse leveraars (53%) leverde meer dan 500.000 liter. Deze bedrijven zijn goed voor 82,9% van de totale Vlaamse melkleveringen. De categorie van de bedrijven met meer dan 1.000.000 liter vertegenwoordigt bijna 23% van de Vlaamse melkveehouders. Deze melkleveraars zijn goed voor bijna 54,4% van de Vlaamse leveringen.

Verdeling van de Vlaamse melkleveraars in 2022

Geleverde liters (liters)	Producenten		Hoeveelheid melk	
	aantal	%	mio. lit.	%
< 50.000	5	0,2	0	0,0
50 - 99.999	144	4,5	10	0,4
100 - 199.999	336	10,6	51	2,2
200 - 299.999	383	12,1	95	4,0
300 - 399.999	323	10,2	113	4,8
400 - 499.999	301	9,5	135	5,7
500 - 599.999	279	8,8	153	6,5
600 - 699.999	238	7,5	154	6,5
700 - 799.999	178	5,6	133	5,6
800 - 899.999	143	4,5	121	5,1
900 - 999.999	117	3,7	111	4,7
1.000-1.499.999	405	12,8	492	20,8
1.500-1.999.999	143	4,5	246	10,4
>2.000.000	177	5,6	548	23,2
> 500.000	1.680	53,0	1.958	82,9
Totaal	3.172	100,0	2.363	100,0

Bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

De veehouderijen met de grootste gemiddelde melkleveringen bevinden zich in Vlaanderen. Hier bedraagt het gemiddelde ruim 844 000 liter op jaarbasis. In Wallonië liggen de gemiddelde individuele melkleveringen op 61% van die in Vlaanderen.

De gemiddelde leveringen per bedrijf blijven ook in 2022 stijgen in beide regio's. De sterkste stijging wordt geregistreerd in Vlaanderen. De gemiddelde levering neemt in België sneller toe dan vorig jaar, toen de nationale toename nog 3,9% bedroeg, tegenover 7,2% voor 2022.

Gemiddelde leveringen per melkleveraar, per regio

(liter)	2014	2018	2020	2021	2022	% 22/21
Vlaanderen (1)	445.875	652.020	741.907	778.669	844.722	8,5
Wallonië (1)	388.425	440.759	485.429	494.577	515.414	4,2
België (2)	419.902	566.162	635.664	661.721	709.208	7,2

(1) Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

(2) Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.6. Gemiddelde melkprijs in 2022 van €55,14 per 100l

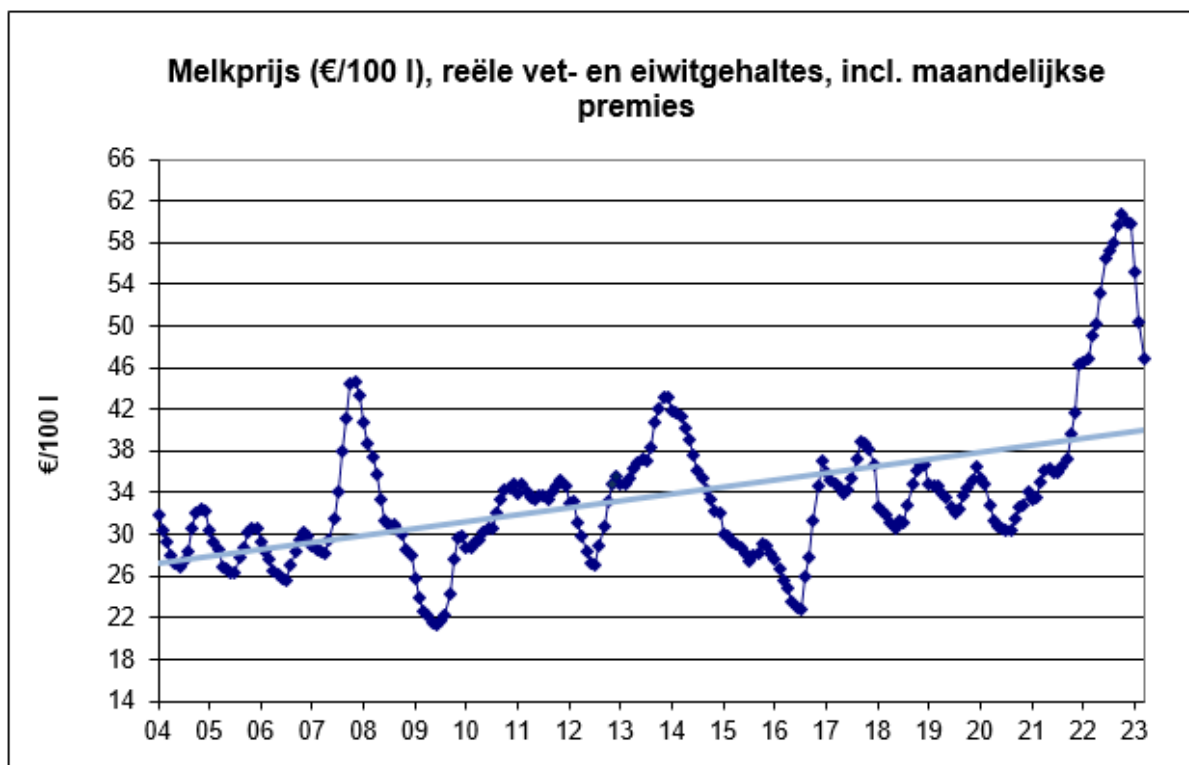
Het Algemeen Verbond der Coöperatieve Zuivelfabrieken (AVCZ) hield een jaarlijkse enquête over de melkprijs bij haar leden. Het AVCZ werd echter opgeheven waardoor deze prijzen niet meer verder beschikbaar zijn. Ter vervanging wordt er vanaf 2016 een BCZ-jaarprijs berekend voor de conventionele (i.e. niet-bio) melk. In deze berekeningen zijn inbegrepen: de melkerijpremies op maand- en op jaarbasis, de nabetalings en de jaarlijkse kosten. De BTW en dividenden op ledenkapitaal zijn niet inbegrepen. Voor 2022 bedroeg de BCZ-jaarprijs 55,14 euro per 100 liter. Deze prijs stemt overeen met een stijging van maar liefst 43% t.o.v. de prijzen in 2021, die zelf al 20% hoger lagen dan het jaar voordien. Ten opzichte van 2021 daalden de vet- en eiwitgehalten.

Reële Melkprijs

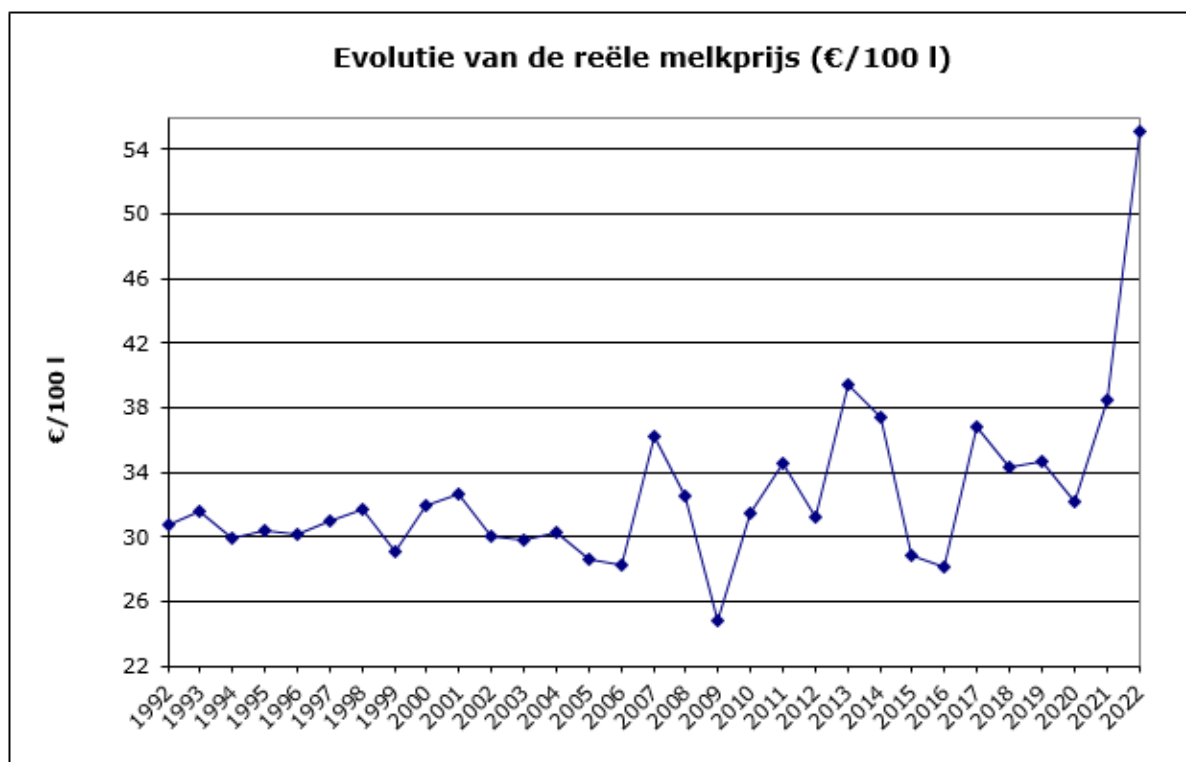
Jaar	Prijs (€/100 l)	Vet (g/l)	Eiwit (g/l)
2000	31,28	42,31	34,25
2001	32,70	42,48	34,32
2002	29,91	42,54	34,35
2003	29,83	42,71	34,38
2004	30,24	42,87	34,45
2005	28,58	42,38	34,40
2006	28,20	42,45	34,52
2007	36,17	42,09	34,92
2008	32,48	42,19	34,76
2009	24,74	42,29	34,54
2010	31,41	42,11	34,90
2011	34,55	41,82	34,81
2012	31,27	42,15	34,93
2013	39,44	41,94	34,94
2014	37,35	41,33	34,90
2015	28,80	41,81	35,01
2016	28,10	41,36	35,51
2017	36,85	41,47	35,88
2018	34,27	42,32	35,36
2019	34,67	42,92	35,37
2020	32,20	42,93	35,60
2021	38,50	43,35	35,62
2022	55,14	42,91	35,30

Reële gehalten aan vet en eiwit, inclusief premies zuivelfabriek, inclusief nabetalings, exclusief BTW

Bron: AVCZ tot 2015, BCZ vanaf 2016

Maandelijkse reële prijs, exclusief bijkomende betalingen op jaarbasis
Bron: BCZ

Jaarlijkse reële prijs, exclusief BTW
Bron: AVCZ, BCZ vanaf 2017

2.3.7. Biologische productie stijgt verder

Voor 2022 beschikken we nog niet over definitieve cijfers over de biologische productie in de Vlaamse regio. Het aantal biomelkkoeien in Vlaanderen, en dus ook in België in 2022 betreft dus een raming. Gezien het gros van de biologische melkproductie zich in Wallonië bevindt, kunnen we toch al stellen dat de stijging in het aantal biologische koeien zich verderzet. In 2021 bedroeg de stijging t.o.v. het voorgaande jaar 1,4% en in Wallonië zien we in 2022 een stijging van 3,7%.

Evolutie van het aantal bio-melkkoeien

	2013	2015	2017	2020	2021	2022	% 22/21
BELGIE							
Bio- melkkoeien	12.279	13.146	20.101	24.308	24.646	25.489	3,4%
Tot. melkkoeien	489.154	529.247	519.159	537.941	537.246	543.680	1,2%
%	2,5	2,5	3,9	4,5	4,6	4,7	2,2%
VLAANDEREN							
Bio- melkkoeien*	1.228	1.141	2.984	3.406	3.437	3.500	1,8%
WALLONIE							
Bio- melkkoeien	11.355	12.005	17.117	20.902	21.209	21.989	3,7%

Bron: FOD Economie/Statbel, Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

* raming voor 2022

Het volume geleverde biomelk steeg in 2022 met 7%. Het aandeel geleverde biomelk steeg verder tot 2,6% van de totale leveringen.

De leveringen van koemelk met biolabel evolueerden als volgt:

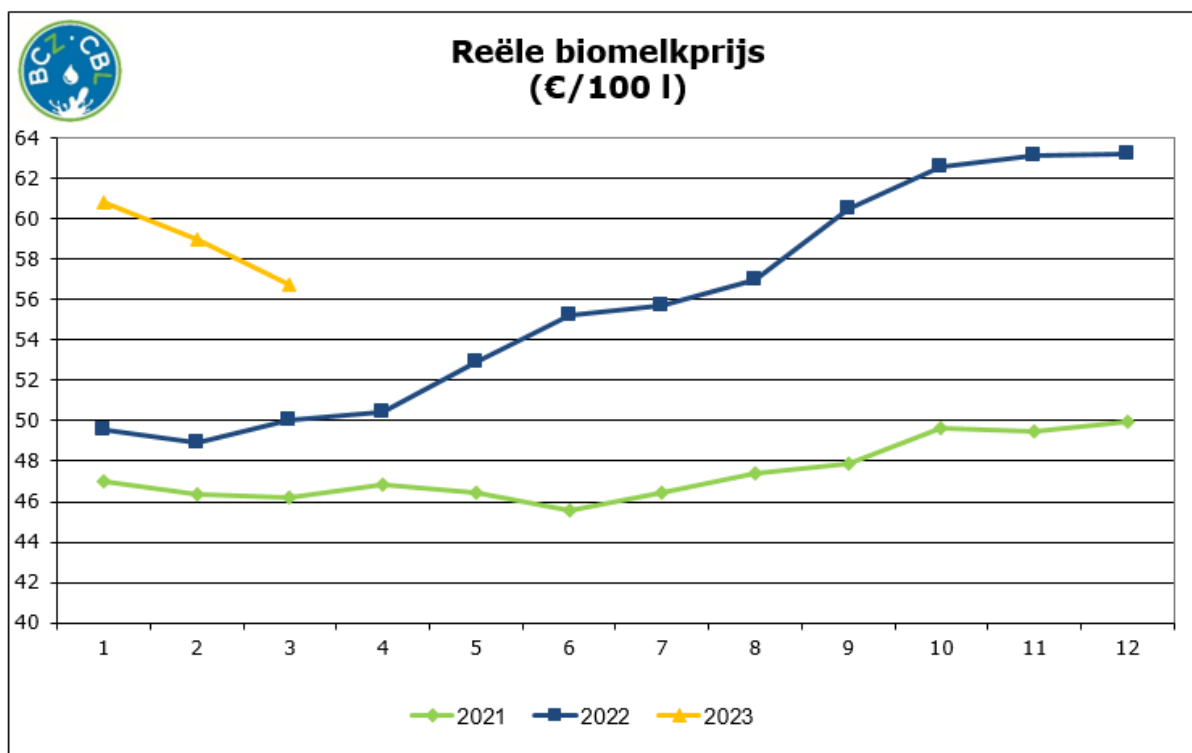
(1.000 l)	2018	2020	2021	2022	% 22/21
Bioleveringen	77.894	96.487	103.773	111.115	7,1
Tot. leveringen	3.960.304	4.203.646	4.192.003	4.320.498	3,1
%	1,97	2,30	2,48	2,57	3,9

Bron: BCZ-leden, Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

Sinds 2020 berekent BCZ naast de reële conventionele melkprijs ook de reële biomelkprijs. Pas sinds 2021 ontvangt BCZ van de regio's een opsplitsing in gehalten tussen conventionele en biomelk, dus werd de melkprijs van 2020 herrekend o.b.v. de gehalten van 2021. In 2022 steeg de biomelkprijs steeg tot €55,72 per 100 liter, wat neerkomt op een stijging van 18% t.o.v. vorig jaar.

Jaar	Prijs (€/100 l)	Vet (g/l)	Eiwit (g/l)
2020*	46,38	40,92	35,05
2021	47,34	40,92	35,05
2022	55,72	41,16	34,49

*In 2020 waren nog geen aparte gehalten voor biomelk beschikbaar, dus werd de biomelkprijs herberekend o.b.v. de gehalten van 2021

2.3.8. De kwaliteitsresultaten blijven hoog

De kwaliteitsresultaten in 2022 blijven op de hoge niveaus van de voorbije jaren. Voor het aandeel leveraars zonder strafpunten voor kiemgetal, remstoffen en vriespunt zijn de resultaten identiek aan vorig jaar, voor het celgetal verbeterd de situatie zelfs nog licht. Voor de filtratieproef werden net als de voorbije jaren geen strafpunten uitgedeeld.

Jaaroverzicht van het aandeel melkleveraars zonder strafpunten (in %)

Kwaliteitsparame	1993	2005	2010	2015	2020	2021	2022
Kiemgetal (1)	88,2	97,5	97,5	98,3	98,9	98,7	98,7
Celgetal (2)	82,2	96,8	95,9	97,1	97,9	97,5	97,7
Remstoffen (3)	99,5	99,1	99,3	99,7	99,7	99,8	99,8
Vriespunt	98,9	99,1	99,7	99,7	99,9	99,8	99,8
Filtratie	99,7	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(1) Minder dan 100.000 kiemen

(2) Minder dan 400.000 cellen

(3) Sinds 01/11/2000 wordt het systeem van strafpunten vervangen door een penalisatie (29,75 €/100 l) op de leveringen die door remstoffen gecontamineerd zijn.

Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

2.3.9. Melkverwerking daalt ondanks stijging BE leveringen

De melkverwerking door de zuivelindustrie in België is de laatste jaren fors gestegen en in 2018 ging het om bijna 5 miljard liter melk. Daarna zagen we dit volume weer afnemen. Voor 2022 zien we wat hogere melkleveringen in eigen land, maar ook een lagere handelsbalans voor rauwe melk. De handelsbalans voor melk in bulk neemt af doordat zowel de invoer daalt, als de uitvoer stijgt. Samen resulteert dit in een daling van de melkverwerking in België met ruim 45 miljoen liter.

Sedert 2006 is de melkaanvoer met 48% of bijna 1,4 miljard liter gestegen, terwijl het volume verwerkte melk in België is gestegen met 1,6 miljard liter. Dit is een stijging van 53%. De forse toename van de verwerking de afgelopen jaren laat de zuivelindustrie toe een performant verwerkingsapparaat van voldoende schaalgrootte operationeel te stellen en te houden. Dit komt de werkgelegenheid, de uitvoer en de handelsbalans ten goede.

Verwerking van melk door de zuivelindustrie

Jaar	Melkaanvoer (mio liter)	Invoer bulk	Uitvoer bulk	Saldo in/uitvoer	Melk-verwerking
2006	2.925	486	336	150	3.075
2008	2.999	486	381	105	3.104
2010	3.214	552	508	44	3.258
2012	3.222	730	492	238	3.460
2014	3.465	921	509	412	3.877
2016	3.679	1.137	344	793	4.472
2018	3.960	1.105	119	986	4.946
2020	4.204	659	75	584	4.788
2021	4.192	656	103	553	4.745
2022	4.320	557	178	379	4.699

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap en ZMB

2.3.10. Magere melkpoeder en boter winnen aan terrein

De productiestijging voor magere melkpoeder staat in schril contrast met de productiedaling van niet-magere melkpoeder. Dit is helemaal in lijn met de gewijzigde vraag op de wereldmarkt. Hiermee gaat ook een hogere boterproductie gepaard. Verder valt de hogere productie van mozzarella en desserts op. Smeltkaas, natuurkaas andere dan mozzarella en condensmelk vertonen dan weer een sterke daling in productie.

Binnen de **consumptiemelk** categorie vermindert de witte melkproductie in beperkte mate. De bereiding van maaltijden thuis zat gezien de Covid-maatregelen in 2020, en ook nog in beperkte mate in 2021, in de lift. Maar zelfs t.o.v. 2019 stellen we een daling vast. De jarenlange dalende trend zet zich in post-coronatijden dus weer verder. Binnen de categorie van de witte melk stijgt het aandeel van volle melk, ten koste van het aandeel van magere melk. Opvallend is het blijvend

stijgende aandeel, ondanks nog steeds erg laag, van karnemelk. Bij de melkdranken zien we een daling in de productie van chocolademelk, maar gaat gevitamineerde melk er opnieuw feller op achteruit.

Aandeel in de productie van consumptiemelk (%)

	1984	1995	2005	2015	2019	2020	2021	2022
Volle melk	73,7	34,6	20,9	21,4	26,6	26,6	26,9	27,6
Halfvolle melk	11,7	49,9	53,0	50,3	44,8	45,7	43,8	43,9
Magere melk	10,8	12,3	7,0	5,4	5,2	5,6	4,9	4,7
Karnemelk	3,8	3,2	4,2	2,2	1,9	2,4	2,5	2,8
Chocolademelk	—	—	12,5	16,2	16,5	16,4	19,2	18,7
Melk met vitamines	—	—	2,4	4,5	5,0	3,3	2,7	2,3
TOTAAL	100	100	100	100	100	100	100	100

Bron: NIS (publicatie van 01/06/2023)

Voor de **verse zuivelproducten** zien we een divers beeld. Yoghurt kent een toename van bijna 4%. Dit is een verderzetting van de gekende trend. Ook voor room en desserts zien we een stijging, respectievelijk met 2% en 9%. Voor gefermenteerde melk daalt de productie echter met 7%. Maar hiermee ligt de productie wel nog hoger dan in pre-corona 2019.

Bij de **melkpoeders** valt de forse daling op bij volle melkpoeder, nl. -33%. In 2021 tekenden we reeds een daling op van -50%. Hiermee landen we op een historisch laag productieniveau. Magere melkpoeder daarentegen stijgt met 27%. Hiermee gepaard gaat ook een productiestijging van **boter** met 9%.

Met betrekking tot **kaas** zijn er behoorlijke verschuivingen in de productie:

- Verse kaas, dat de voorbije jaren stelselmatig dalingen kende, laat sinds 2020 een groei optekenen, die ook in 2022 wordt verdergezet;
- Gouda als consumentkaas daalt in productie tot net boven de productiehoeveelheid behaald in 2019. Opvallend blijft de groei opgetekend in 2020 van 20%;
- Cheddar kende een verdrievoudiging in 2020. In onzekere tijden is de lange bewaarduur een troef. Maar in 2022 daalt ook hier de productie naar een niveau net boven 2019;
- Mozzarella blijft verder stijgen in productie en neemt in 2022 al ruim twee derde van het aandeel in natuurkaas voor haar rekening;
- De zware klap voor smeltkaas in 2020 werd verre van rechtgezet. Het productieniveau bevindt zich in 2022 zelfs nog lager dan in 2020.

Zuivelproductie in België

(in 1.000 liter of ton)	2010	2015	2019	2020	2021	2022	22/21 %
CONSUMPTIEMELK (1.000 l)							
WITTE MELK	672.793	686.191	673.693	716.715	649.376	646.048	-0,5
- volle melk	158.881	184.871	228.184	237.808	223.721	225.595	0,8
- halfvolle melk	441.304	435.719	383.515	407.862	364.213	358.869	-1,5
- magere melk	53.158	46.809	44.145	49.892	40.889	38.791	-5,1
- karnemelk	19.450	18.792	17.850	21.153	20.553	22.793	10,9
MELKDRANKEN	105.960	179.381	184.220	176.271	181.511	171.797	-5,4
° chocolademelk	75.881	140.190	141.177	146.382	159.359	153.251	-3,8
° met vitamines	30.079	39.191	43.043	29.890	22.152	18.546	-16,3
TOTAAL	778.753	865.572	857.913	892.986	830.887	817.845	-1,6
VERSE ZUIVELPRODUCTEN (1.000 l)							
- yoghurt	50.695	35.307	46.986	49.699	51.754	53.736	3,8
- gefermenteerde melk	239.493	202.866	248.188	262.038	273.177	255.094	-6,6
- consumptieroom	151.741	218.872	247.180	227.309	251.146	256.931	2,3
- desserts (pap, vla, ...)	88.669	91.147	107.079	93.575	107.015	116.783	9,1
TOTAAL	530.598	548.192	649.433	632.620	683.091	682.545	-0,1
BOTER (ton)							
- melkerijboter	31.651	45.856	64.494	63.124	67.445	73.534	9,0
- herbewerkt	43.392	35.412	31.652	31.912	23.230	-	-
TOTAAL	75.043	81.268	96.146	95.036	90.675	-	-
MELKPOEDER (ton)							
- niet-magere	69.212	39.722	51.644	70.395	40.408	26.979	-33,2
- magere	78.034	153.295	163.644	156.342	156.000	198.190	27,0
TOTAAL	147.246	193.017	215.288	226.737	196.408	225.169	14,6
KAAS (ton)							
- verse kaas	11.242	12.819	7.300	7.491	12.364	12.981	5,0
- natuurkaas	59.275	84.426	98.817	99.760	99.827	98.310	-1,5
° Gouda	5.254	5.531	8.415	10.078	10.470	8.679	-17,1
° Cheddar	2.369	1.257	1.280	3.763	3.189	1.805	-43,4
° andere harde en halfharde	24.476	24.074	28.029	25.207	23.556	19.219	-18,4
° Italiaans (Mozzarella, ...)	27.176	53.564	61.093	60.711	62.613	68.606	9,6
- smeltkaas	-	-	24.098	12.425	13.084	11.459	-12,4
TOTAAL	70.517	97.245	130.216	119.676	125.275	122.750	-2,0
TOTAAL (excl. smeltkaas)	70.517	97.245	106.117	107.251	112.191	111.291	-0,8
EVAP + CONDENS	-	-	47.467	65.570	77.660	57.641	-25,8
ROOM- EN MELKIJS	84.994	71.148	66.389	63.629	63.843	63.314	-0,8

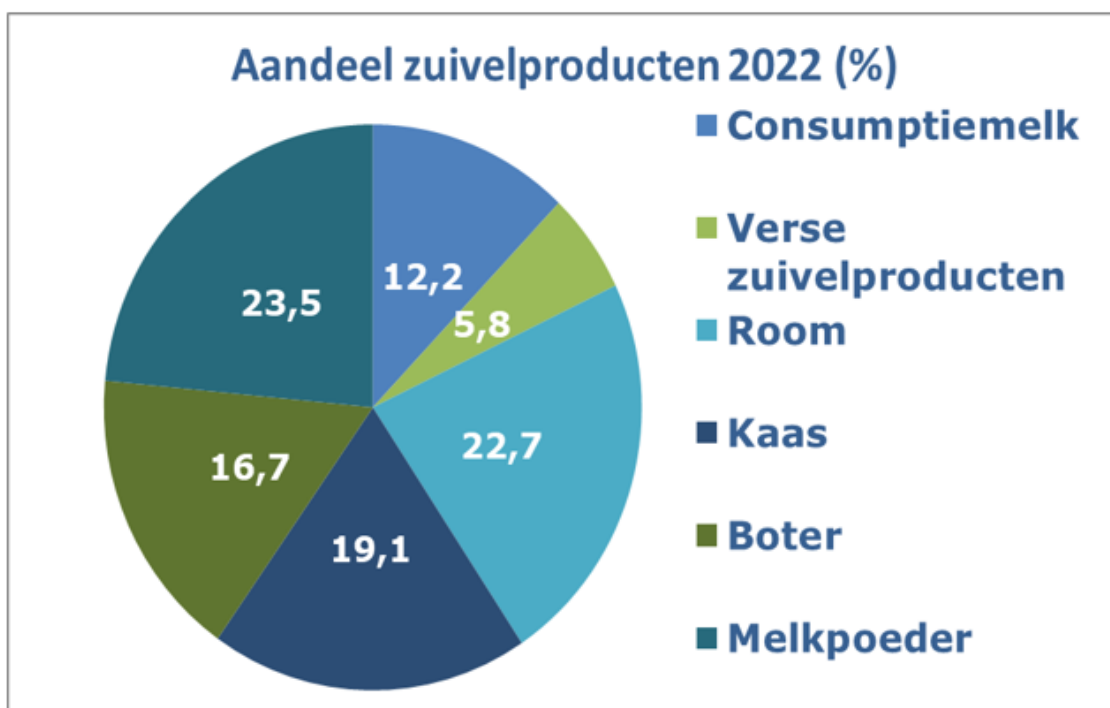
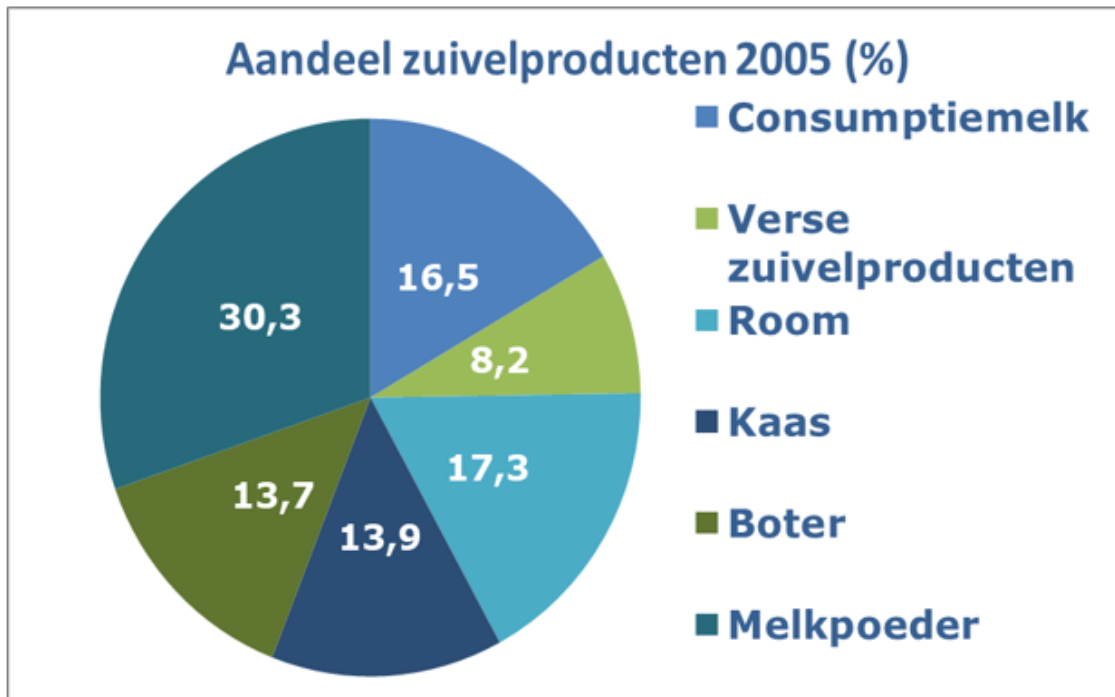
—: niet beschikbaar

Bron: NIS (publicatie van 01/06/2023)

De Belgische zuivelindustrie verwerkt (uitgedrukt op basis van vet en eiwit) het grootste deel van de melk tot producten van de categorieën melkpoeder, room en kaas. Het aandeel van melkpoeder daalde sinds 2005 van 30% tot 20% in 2021. In 2022 nam dit aandeel weer toe tot ruim 23%. Hiermee is het de sterkste stijger.

De sterkste groei zagen we in 2021 nog voor de categorie kaas. Het aandeel van kaas in de verwerking bedroeg toen nog 23%. In 2022 daarentegen daalt het aandeel van kaas weer naar 19%. Hiermee is het in 2022 de sterkste daler (-0,9 procentpunt). Voor consumptiemelk zien we een

duidelijk dalende tendens. Ten opzichte van 2021 is het aandeel van consumptiemelk met 0,8 procentpunt gedaald. Ook room daalt in aandeel, nl. met 0,7 procentpunt.

Bron: NIS en Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.11. Terugkeer naar pre-Covid19 trends voor thuisverbruik

Het gezinsverbruik van zuivelproducten in België

(l of kg per capita)	2000	2010	2015	2019	2021	2022	22/21 %
Totaal melk (1)	64,20	51,85	48,64	40,75	42,14	39,16	-7,1
° Karnemelk	1,40	0,70	0,52	0,46	0,36	0,32	-11,1
° Chocolademelk	3,20	3,50	3,80	3,37	3,39	3,08	-9,1
Yoghurt	10,40	10,70	10,44	9,94	10,18	9,52	-6,5
Room	1,90	2,50	2,62	1,94	2,26	2,05	-9,3
Boter	3,20	2,40	2,31	1,63	1,66	1,49	-10,2
Kaas (2)	14,90	15,90	14,92	13,98	14,86	14,40	-3,1
° Verse witte kaas	4,00	3,70	2,96	2,51	2,50	2,46	-1,6
° Smeltkaas	1,20	1,20	1,12	0,85	0,91	0,88	-3,3
° Andere kaas	9,70	11,00	10,85	10,62	11,45	11,06	-3,4

(1) Inclusief gefermenteerde melk en exclusief melksubstituten

(2) Inclusief smeltkaas en verse kaas

Bron: Gfk via VLAM

Covid-19 heeft een groot positief effect gehad op het thuisverbruik van zuivelproducten. Dit was hoofdzakelijk te wijten aan de sluiting van de horeca en food service. In 2021 waren er ook nog beperkte lockdowns, maar zagen we in grote lijnen al een terugkeer naar de situatie van voor de pandemie. In 2022 zien we een terugkeer naar een 'normaal' thuisverbruik, zonder Covid-19 invloeden. De jarenlange daling in het verbruik van consumptiemelk zet zich terug verder. In vergelijking met 2019 daalde het thuisverbruik van consumptiemelk in 2022 met 4%. Voor boter zien we eveneens een duidelijk daling (-9%) t.o.v. 2019. In 2021 daarentegen noteerden we nog een stijging met 2% t.o.v. 2019. Opvallend is de stijging voor het thuisverbruik van room (+6%) in 2022 t.o.v. 2019. Ook de thuisconsumptie van kaas neemt over die periode toe met 3%.

2.3.12. Noteringen stabiliseren op hoog niveau

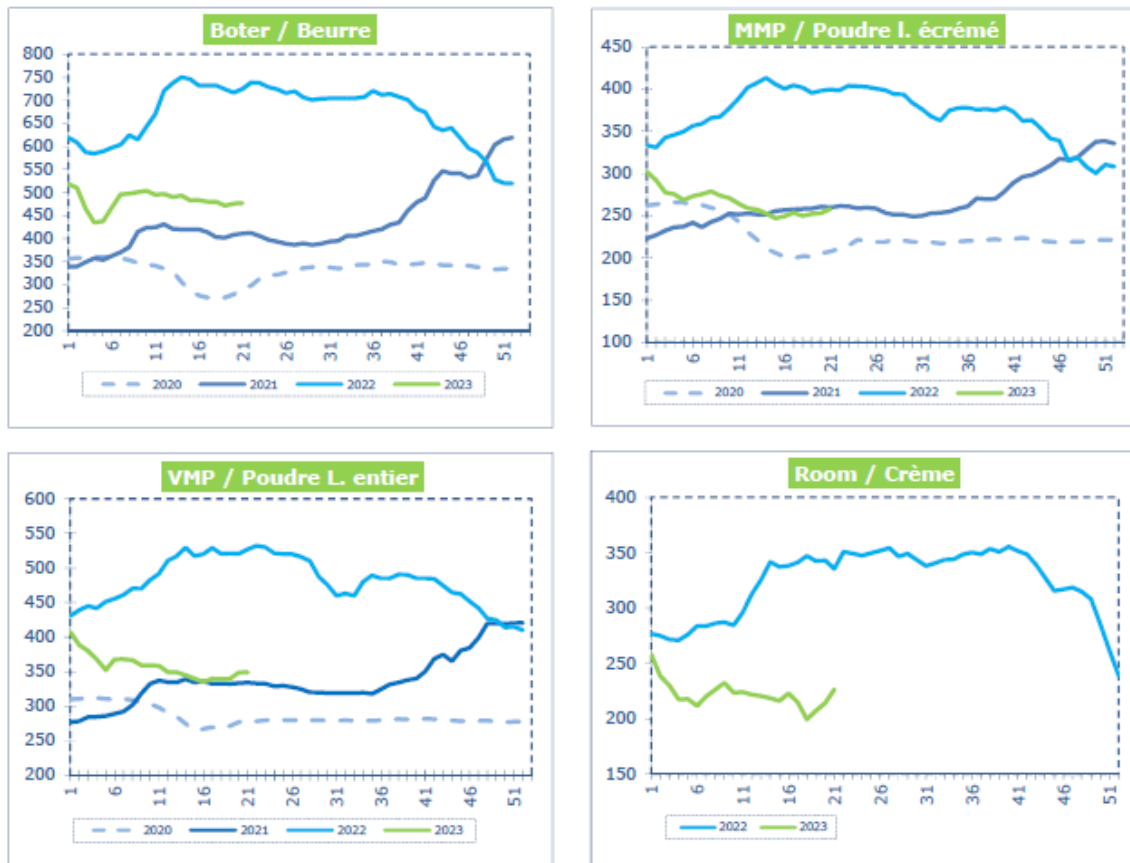
In 2021 stegen de noteringen explosief. Ook begin 2022 zette deze stijging zich verder. In Q2 en Q3 zagen we een relatief stabiele en hoge prijs. Naar het einde van het jaar daalden de noteringen. Deze evolutie was te wijten aan de geminderde Chinese vraag, het groter dan verwachte aanbod aan rauwe melk en de algemene economische situatie met hoge energieprijzen en een recordhoge voedingsinflatie.

Prijsnoteeringen (€/100 kg)

	31.12.07	31.12.10	31.12.15	31.12.18	31.12.19	31.12.20	31.12.21	31.12.22	22/21 %
Boter	289,20	362,64	287,75	425,86	354,47	335,83	619,20	519,50	-16,1
Cheddar	393,00	335,00	263,75	330,00	325,00	310,00	-	-	
Volle melkpoeder	313,18	289,82	229,36	278,88	314,34	277,61	420,40	410,00	-2,5
Magere melkpoeder	279,11	226,60	174,39	174,29	261,38	221,48	335,60	308,30	-8,1

De eerste weken van 2023 zette de prijsdaling zich nog voort, om zich daarna te stabiliseren op (magere en volle melkpoeder) of zelfs toch nog boven (boter) het prijsniveau van 2021. Dit is een prijsniveau dat hoger ligt dan in 2020 en 2019. De extreem hoge boterprijzen in Q2 van 2018 (tot €600/100kg) werden in 2022 overtroffen, maar in 2023 zit de boternotering wel weer onder dat niveau.

OFFICIELE BELGISCHE PRIJSNOTERINGEN (€/100 kg)
COTATIONS OFFICIELLES BELGES (€/100 kg)

2.3.13. Omzet stijgt spectaculair, maar uitsluitend prijseffect

De omzet van de zuivelindustrie in ons land is in 2022 met 30% gestegen. De kaap van 7 miljard euro werd zo overschreden. Deze toename is uitsluitend een prijseffect, het volume verwerkte melk daalde in 2022 immers met 1%. Ook in de gehele voedingsindustrie zien we een forse toename van de omzet. We stellen vast dat de omzetsijging in de voedingsindustrie in zijn geheel iets kleiner is. Bijgevolg stijgt het aandeel van de omzet van de zuivelindustrie in de totale voedingsindustrie naar 9,3%.

In 2022 stijgt de werkgelegenheid in de zuivelindustrie met bijna 2%, wat een iets kleinere toename is dan in 2021 (+3%). De groei is quasi gelijk aan de groei die wordt opgetekend voor de volledige voedingsindustrie. Sedert 2010 is de werkgelegenheid in de zuivelindustrie met bijna 10% gestegen.

Na de recordinvesteringen tussen 2011 en 2015 (meer dan 700 miljoen euro, ofwel gemiddeld ruim 140 miljoen euro per jaar) in bijkomende productiecapaciteiten met het oog op het postquotum tijdperk, daalde het investeringsritme tot een normaal niveau van ongeveer 90 miljoen euro in 2018. Sedertdien zijn de investeringen evenwel terug fors aan het stijgen. In 2022 stijgen de investeringen met 7%, tot 180 miljoen euro. Als gevolg van een hogere groei van de investeringen in de totale voedingsindustrie, neemt het aandeel van de zuivelindustrie af tot 8,8%.

	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
- OMZET (mio euro) (1)						
a. Zuivelindustrie	4.190	4.974	5.358	5.446	7.069	29,8
b. Voedingsindustrie	38.942	48.560	54.267	60.805	75.864	24,8
c. Aandeel zuivel (%)	10,8	10,2	9,9	9,0	9,3	4,0
- TEWERKSTELLING (2)						
a. Zuivelindustrie (2)	5.726	5.620	6.162	6.152	6.270	1,9
b. Voedingsindustrie	88.639	88.439	97.220	99.382	101.353	2,0
c. Aandeel zuivel (%)	6,5	6,4	6,3	6,2	6,2	-0,1
- INVESTERINGEN (mio euro) (1)						
a. Zuivelindustrie	90	151	137	169	180	6,5
b. Voedingsindustrie	1.002	1.471	1.717	1.874	2.055	9,6
c. Aandeel zuivel (%)	8,9	10,3	8,0	9,0	8,8	-2,9

(1) Naar aanleiding van een wijziging van de nomenclatuur NACE bevatten de statistieken van de zuivelindustrie vanaf 2000 ook de gegevens van de consumptie-ijsindustrie

(2) Zuivelindustrie = bereiding van zuivelproducten, consumptie-ijsindustrie uitgesloten

Bron: Statbel, RSZ

2.3.14. Handelsbalans is hoger dan ooit

In overleg met andere instanties wordt sinds 2022 een ruimere methodiek gehanteerd voor het becijferen van de in- en uitvoergegevens voor zuivelproducten. Niet enkel melk en room, melkpoeder, gefermenteerde zuivelproducten, boter, kaas en wei maken deel uit van de handelsstatistieken, maar ook een aantal andere zuivelproducten zoals melkdranken, roomijs, lactose,... worden nu binnen beeld gebracht. Binnen de categorie andere zuivelbereidingen valt o.a. zuigelingsvoeding o.b.v. melk en zuivelproducten, en melkpermeaat.

Uitgedrukt in volume, doorvoer inclusief, stijgt de invoer in 2022 met 7,7%, terwijl die stijging vorig jaar nog 2,5% betrof.. De stijging is grotendeels te wijten aan de hogere invoer van condensmelk, melk en room en melkpoeder. Vooral de invoer van weiprodukten, en in mindere mate ook van boter en gefermenteerde zuivelproducten, daalt in 2022.

Invoer in volume

(1.000 ton)	2005	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
Melk en room	874,4	791,3	1.285,0	1.006,6	933,2	1.082,1	16,0
Melkpoeder	80,5	131,7	123,2	124,8	160,4	184,3	14,9
Gefermenteerde producten	169,3	135,6	134,0	135,4	145,9	131,5	-9,8
Boter en boterconcentraat	106,9	111,9	157,0	137,1	144,2	128,7	-10,7
Kaas	243,8	271,9	278,1	362,6	410,1	424,8	3,6
Wei en lactose	118,2	160,5	148,2	119,9	105,3	81,7	-22,4
Condensmelk	34,1	48,9	74,7	79,3	89,2	113,3	26,9
Melkdranken	-	-	20,9	32,0	29,6	31,6	6,7
Melk- en roomijs	26,6	16,5	18,7	17,9	23,2	23,0	-0,9
Andere zuivelbereidingen	11,2	20,0	38,2	58,4	46,3	46,8	1,0
TOTAAL	1.665,0	1.688,2	2.277,9	2.073,9	2.087,4	2.247,9	7,7

-: gegevens niet gekend

Bron: Eurostat (via VLAM)

In waarde vertoont de invoer een drastischere stijging, nl. van 26%. De Productprijzen zijn immers erg gestegen in 2022. In die mate zelfs dat, uitgedrukt in waarde, enkel nog voor de invoer van weiprodukten een daling wordt opgetekend. We zien dat het aandeel van melkpoeder en boter in de zuivelinvoer stijgt, terwijl het aandeel aan kaas daalt.

Invoer in waarde

(mio euro)	2005	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
Melk en room	495,7	479,4	556,1	740,0	739,5	986,5	33,4
Melkpoeder	183,3	290,7	266,2	288,9	360,0	565,2	57,0
Gefermenteerde producten	146,3	141,1	170,9	192,2	202,1	207,0	2,4
Boter en boterconcentraat	305,8	378,9	503,1	501,4	586,7	833,6	42,1
Kaas	844,3	969,6	1.114,6	1.465,5	1.627,8	1.898,7	16,6
Wei en lactose	62,4	83,9	111,4	102,5	115,5	104,0	-10,0
Condensmelk	34,6	47,0	74,7	82,7	101,6	147,9	45,5
Melkdranken	30,9	26,0	36,1	49,6	54,3	61,4	13,1
Melk- en roomijs	46,7	42,8	53,0	60,8	64,7	74,6	15,3
Andere zuivelbereidingen	24,2	29,1	52,9	90,5	73,7	82,9	12,5
TOTAAL	2.174,2	2.488,4	2.939,0	3.574,1	3.925,9	4.961,8	26,4

-: gegevens niet gekend

Bron: Eurostat (via VLAM)

Wat de uitvoer in volume betreft, valt de dalende uitvoer van boter vooral op. Vorig jaar tekenden we ook reeds een daling op voor de uitvoer van boter. Voor melk en room zien we de hoogste stijging.

Over de hele lijn genomen, stijgt de zuiveluitvoer in volume met bijna 4%. In 2021 bedroeg deze stijging nog ruim 7,5%.

Uitvoer in volume

(1.000 ton)	2005	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
Melk en room	668,1	891,7	1.006,4	861,3	991,9	1.117,0	12,6
Melkpoeder	163,2	248,2	243,1	283,4	247,7	241,1	-2,7
Gefermenteerde producten	328,7	295,8	213,3	257,5	292,0	282,9	-3,1
Boter en boterconcentraat	136,9	130,7	133,7	155,4	161,6	146,1	-9,6
Kaas	132,8	161,6	197,3	263,4	298,1	304,4	2,1
Wei en lactose	71,7	69,4	130,4	182,6	161,7	168,9	4,5
Condensmelk	58,4	74,3	82,1	129,4	157,9	159,9	1,2
Melkdranken	-	-	160,0	155,1	169,9	165,0	-2,9
Melk- en roomijs	94,5	74,4	34,8	30,0	34,8	34,4	-0,9
Andere zuivelbereidingen	32,2	17,8	44,4	60,9	66,9	61,3	-8,4
TOTAAL	1.686,4	1.963,8	2.245,5	2.378,9	2.582,4	2.681,1	3,8

-: gegevens niet gekend

Bron: Eurostat (via VLAM)

De uitvoer in waarde stijgt, net zoals dat het geval was bij de invoer, veel sterker, nl. met bijna 30%. De sterke prijsstijging is de hoofdoorzaak voor het grote verschil in uitvoer uitgedrukt in volume of in waarde. Voor geen enkel zuivelproduct noteren we een dalende uitvoerwaarde. De sterkste stijgers zijn boter, melkpoeder, melk en room en condensmelk, elk met een stijging van meer dan 30%. De kleinste stijging is te zien voor roomijs. Wanneer we kijken naar het aandeel van de zuivelproducten in het geheel, zien we dat de sterkste stijging werd opgetekend voor boter, gevolgd door melk en room en melkpoeder. Voor kaas en gefermenteerde producten daalt het aandeel echter.

Uitvoer in waarde

(mio euro)	2005	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
Melk en room	315,3	447,2	557,8	646,1	752,9	1.027,0	36,4
Melkpoeder	325,1	608,0	503,1	679,6	619,3	849,6	37,2
Gefermenteerde producten	267,3	251,4	217,8	264,5	305,5	343,7	12,5
Boter en boterconcentraat	376,7	492,5	463,5	615,2	690,5	986,0	42,8
Kaas	474,2	594,9	740,7	963,0	1.099,5	1.359,7	23,7
Wei en lactose	28,9	40,1	39,9	45,6	52,4	59,4	13,3
Condensmelk	73,0	93,9	145,8	226,0	278,7	372,3	33,6
Melkdranken	96,1	92,0	113,0	112,8	128,0	142,8	11,6
Melk- en roomijs	186,5	131,6	101,3	102,7	109,0	118,4	8,7
Andere zuivelbereidingen	63,3	50,9	82,1	159,1	165,3	191,0	15,5
TOTAAL	2.206,4	2.802,5	2.965,1	3.814,6	4.201,2	5.449,7	29,7

-: gegevens niet gekend

Bron: Eurostat (via VLAM)

Sinds 2016 steeg het Belgische handelsoverschot voor zuivelproducten. In 2022 komen we uit op een handelsoverschot van bijna 500 miljoen euro. De uitvoer van zuivel blijft immers sterker stijgen dan de invoer.

Uitvoersaldo

(mio euro)	Uitvoer	Invoer	Saldo
1970	77	150	-73,57
1980	611	661	-49,65
1990	1.116	1.136	-20,15
2000	1.861	2.000	-139,42
2005	2.206	2.174	32,00
2010	2.803	2.488	315,00
2012	2.902	2.813	89,00
2013	3.171	3.135	36,00
2014	3.396	3.250	146,00
2015	2.965	2.939	26,00
2016	2.971	3.030	-59,00
2017	3.658	3.697	-39,00
2018	3.764	3.738	26,00
2019	3.833	3.613	220,00
2020	3.815	3.574	241,00
2021	4.201	3.926	275,00
2022	5.450	4.962	488,00

Bron: NIS, CRB vanaf 1995, Eurostat (via VLAM) vanaf 2005

De handelsbalans blijft duidelijk positief voor consumptiemelk, gefermenteerde zuivelproducten en consumptieroom. Ook voor gefermenteerde producten noteren we positief. De meest negatieve handelsbalans noteren we voor room in bulk, terwijl er hier vorig jaar nog een lichtjes positief cijfer te zien was. De negatieve handelsbalans voor volle melkpoeder in 2021 wordt in 2022 duidelijk nog negatiever. De negatieve handelsbalans voor melk en room in bulk is in feite een positief verhaal. Het gaat hier immers om invoer voor verdere verwerking in ons land. Dit komt de tewerkstelling en de economie in zijn geheel ten goede.

België : uitvoer-invoer (1.000 ton)

Uitvoer	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
Consumptiemelk	313	347	630	722	769	6,5
Consumptieroom	30	57	70	82	80	-2,8
Gefermenteerde producten	296	213	257,5	292	282,9	-3,1
Boter en boterconcentraat	131	134	155	162	146	-9,6
Magere melkpoeder	136	164	205	196	204	3,9
Volle melkpoeder	112	79	79	52	38	-27,4
Weipoeder	-	24	32	21	32	51,2
Condensmelk	-	82	129	158	160	1,3
Kaas	162	196	263	298	304	2,1
Melk in bulk	508	544	75	103	178	72,8
Room in bulk	40	59	86	85	91	6,3
Invoer	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
Consumptiemelk	119	163	207	169	335	98,3
Consumptieroom	16	13	28	24	18	-25,6
Gefermenteerde producten	136	134	135	146	132	-9,9
Boter en boterconcentraat	112	157	137	144	129	-10,7
Magere melkpoeder	80	80	91	107	115	7,9
Volle melkpoeder	52	43	34	54	69	28,8
Weipoeder	-	78	70	70	55	-20,6
Condensmelk	-	75	79	89	113	27,0
Kaas	272	278	363	410	425	3,6
Melk in bulk	552	1.060	659	656	557	-15,1
Room in bulk	105	49	112	84	172	104,1
Handelsbalans	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
Consumptiemelk	194	184	423	553	434	-21,6
Consumptieroom	15	44	42	58	62	6,6
Gefermenteerde producten	160	79	122	146	151	3,6
Boter en boterconcentraat	19	-23	18	17	17	0,0
Magere melkpoeder	56	84	114	89	89	-0,9
Volle melkpoeder	60	36	45	-2	-32	-1563,2
Weipoeder	-	-54	-38	-48	-23	52,3
Condensmelk	-	7	50	69	47	-32,2
Kaas	-110	-82	-99	-112	-120	-7,5
Melk in bulk	-43	-516	-584	-553	-379	-31,5
Room in bulk	-65	10	-26	1	-82	-8250,0

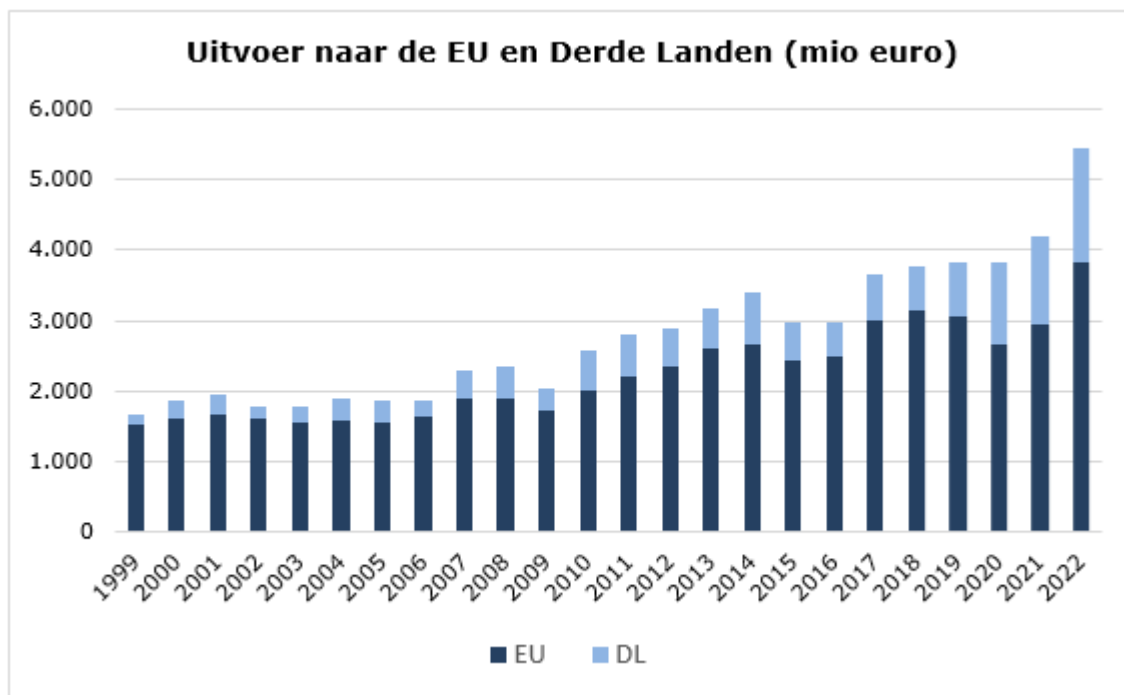
-: gegevens niet beschikbaar

Bron: Marktbilanz Milch, ZMB

2.3.15. Aandeel van derde landen als afzetmarkt stabiel op 30%

Sinds 2022 stellen we de samenstelling van de EU evolutief voor doorheen de jaren, dus indien er een land toe- of uittreedt, verandert de toewijzing van dat land tot de EU dan wel de groep van de derde landen navenant. Sinds 2005 evolueerde de samenstelling van de EU als volgt:

- 2007: toetreding van Bulgarije en Roemenië
- 2013: toetreding van Kroatië
- 2020: uittreding van het Verenigd Koninkrijk

De statistieken vanaf 2020 beschouwen het Verenigd Koninkrijk als derde land. Hierdoor groeit het aandeel derde landen in de uitvoer abrupt van 21% naar 30%. De toename verschilt van product tot product. Vooral voor melkdranken, gefermenteerde zuivelproducten, condensmelk, kaas en roomijs zorgt de Brexit voor een sterke toename van het aandeel derde landen in de uitvoer.

Uitvoer: verdeling tussen de Europese Unie en de Derde Landen

(% van de waarde)	2005		2010		2015		2020		2021		2022	
	EU	DL	EU	DL	EU	DL	EU	DL	EU	DL	EU	DL
Melk en room	98%	2%	98%	2%	96%	4%	89%	11%	89%	11%	90%	10%
Melkpoeder	45%	55%	26%	74%	37%	63%	27%	73%	31%	69%	32%	68%
Gefermenteerde prod.	95%	5%	96%	4%	95%	5%	68%	32%	61%	39%	55%	45%
Boter	74%	26%	87%	13%	85%	15%	84%	16%	88%	12%	87%	13%
Kaas	98%	2%	98%	2%	94%	6%	82%	18%	76%	24%	75%	25%
Wei en lactose	71%	29%	73%	27%	70%	30%	68%	32%	82%	18%	85%	15%
Condensmelk	97%	3%	96%	4%	92%	8%	75%	25%	73%	27%	74%	26%
Melkdranken	100%	0%	97%	3%	97%	3%	70%	30%	64%	36%	61%	39%
Melk- en roomijs	98%	2%	98%	2%	94%	6%	84%	16%	79%	21%	82%	18%
Andere zuivelbereidingen	37%	63%	22%	78%	50%	50%	33%	67%	27%	73%	23%	77%
TOTAAL	84%	16%	79%	21%	82%	18%	70%	30%	70%	30%	70%	30%

EU = Europese Unie

DL = Derde Landen

Bron: Eurostat (via VLAM)

Ook in 2022 bedraagt het belang van afzetmarkt in derde landen 30%. Met bijna één derde van de uitvoer naar landen buiten de EU betekent dit dat we ook blootgesteld staan aan geopolitieke spanningen, handelsconflicten, strengere sanitaire eisen,... op het wereldtoneel. De sterkste stijging is zichtbaar voor gefermenteerde producten en melkdranken. Daarentegen stijgt het belang van de interne Europese markt opnieuw voor wei en lactose.

Uitvoer naar de EU en Derde Landen in waarde

(mio euro)	EU	DL	TOTAAL
1999	1.533,84	130,73	1.664,57
2000	1.620,96	240,08	1.861,04
2001	1.678,40	272,84	1.951,24
2002	1.622,10	161,70	1.783,80
2003	1.553,60	237,40	1.791,00
2004	1.570,30	336,80	1.907,10
2005	1.549,30	323,40	1.872,70
2006	1.633,51	230,94	1.864,45
2007	1.900,23	399,20	2.299,43
2008	1.879,48	458,17	2.337,65
2009	1.719,67	326,89	2.046,56
2010	2.006,39	558,97	2.565,36
2011	2.192,40	602,73	2.795,13
2012	2.339,91	561,83	2.901,74
2013	2.601,76	569,54	3.171,30
2014	2.654,47	741,49	3.395,96
2015	2.428,31	536,75	2.965,06
2016	2.496,64	474,62	2.971,26
2017	3.000,31	657,80	3.658,11
2018	3.138,41	625,97	3.764,38
2019	3.044,80	788,50	3.833,30
2020	2.662,28	1.152,32	3.814,60
2021	2.952,65	1.248,53	4.201,18
2022	3.812,18	1.637,50	5.449,68

Bron: CRB, Eurostat (via VLAM) vanaf 2012

2.3.16. Azië blijft belangrijkste uitvoerregio buiten de EU

86% van de Belgische export wordt in 2022 afgezet in 20 landen, waarvan er zich 10 buiten de EU bevinden. Onze directe buurlanden blijven de belangrijkste exportmarkten, met Nederland en Frankrijk nog steeds ruim op kop. Wat betreft de uitvoer binnen de EU, stijgt de uitvoer het sterkst naar Tsjechië en Spanje. Maar ook de uitvoer naar Nederland en Frankrijk blijft gestaag toenemen. Let wel, de uitvoer uitgedrukt in waarde wordt hier in beeld gebracht. De prijsstijgingen hebben een groot aandeel in de verklaring van de stijgende uitvoercijfers. Dit verhuult dus dat de uitvoer uitgedrukt in volume naar verschillende landen in feite afnam.

Top-20 bestemmingen voor Belgische zuivelproducten (mio euro)

2015	2020	Bestemming	2005	2015	2020	2021	2022	% 22/21
1	1	Nederland	515	661	827	915	1.103	20
2	2	Frankrijk	437	549	648	780	1.070	37
3	3	Duitsland	292	384	451	484	639	32
5	4	Verenigd Koninkrijk	240	252	258	383	495	29
4	5	Italië	152	271	225	231	315	36
8	6	Spanje	47	67	108	131	182	39
9	7	Indonesië	7	43	67	102	111	9
6	8	Algerije	74	42	138	75	108	44
7	9	Luxemburg	61	80	95	81	94	15
15	10	China	9	26	86	85	88	3
14	11	Filippijnen	3	14	38	62	76	23
19	12	Polen	2	29	49	60	71	19
10	13	Saoedi-Arabië	11	30	30	32	53	68
11	14	Griekenland	26	24	30	45	51	15
51	15	Yemen	2	2	5	22	45	99
31	16	Tsjechië	2	12	22	24	40	63
37	17	Zuid-Korea	4	14	25	19	39	100
32	18	Nigeria	2	16	30	22	38	73
13	19	Denemarken	18	24	31	33	38	15
25	20	Malaisië	4	10	19	19	37	97
Som Top 20			1.907	2.551	3.182	3.606	4.692	30,1
Som van alle export			2.206	2.965	3.815	4.201	5.450	29,7

Bron: Eurostat (via VLAM)

Wanneer we de top 20 aan niet-EU bestemmingen voor Belgische zuivel bestuderen, valt de grote stijging van de uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk (+111 mio euro) op. Procentueel gezien springen Marokko, Zwitserland en Zuid-Korea in het oog. In vergelijking met 2015 zien we het stijgende belang van Yemen, Vietnam en Senegal (dit ondanks de recente daling van de uitvoer naar Senegal) onder de importeurs.

Opnieuw springen de Aziatische landen eruit. Zij voeren in 2022 immers 440 miljoen euro aan Belgische zuivelproducten in. Afrika vertoont een toename van 148 naar 193 miljoen euro, het Midden-Oosten stijgt in belang van 90 naar 162 miljoen euro.

Top-20 bestemmingen voor Belgische zuivelproducten buiten de EU27 (mio euro)

2015	2021	Bestemming	2005	2015	2020	2021	2022	% 22/21
1	1	Verenigd Koninkrijk	240	252	258	383	495	29
3	2	Indonesië	7	43	67	102	111	9
2	3	Algerije	74	101	138	75	108	44
7	4	China	9	20	86	85	88	3
6	5	Filipijnen	3	21	38	62	76	23
4	6	Soedi-Arabië	11	28	30	32	53	68
34	7	Yemen	2	4	5	22	45	99
21	8	Zuid-Korea	4	7	25	19	39	100
17	9	Nigeria	2	9	30	22	38	73
13	10	Maleisië	4	12	19	19	37	97
19	11	VAE	10	9	20	20	33	62
28	12	Irak	5	5	8	18	32	75
30	13	Zwitserland	3	5	11	11	29	155
14	14	Marokko	8	11	8	10	28	176
8	15	Thailand	6	18	28	24	28	17
9	16	Japan	3	16	18	17	24	39
38	17	Vietnam	13	3	7	16	19	20
41	18	Senegal	7	3	22	25	19	-25
18	19	Taiwan	7	9	13	15	18	24
20	20	USA	2	8	12	11	15	39
Som Top 20 DL			417	582	844	989	1.334	34,8
Som van alle export			2.206	2.965	3.815	4.201	5.450	29,7

Bron: Eurostat (via VLAM)

2.3.17. Hinder van de Brexit blijft nog beperkt

Sinds 1 januari 2021 is de Brexit een feit. Ondanks het vrijhandelsakkoord blijft de Brexit een grote impact hebben op het bedrijfsleven, met o.a. strenge douaneformaliteiten. De grootste obstakels voor de uitvoer zullen wel pas ten vroegste eind oktober 2023 in voege treden: veterinaire exportcertificaten worden dan verplicht voor melk en rauwmelkse zuivelproducten. Vervolgens zal de lijst aan zuivelproducten waarvoor een certificaat nodig is ten vroegste in april 2024 worden uitgebreid met zuivelproducten die gekoeld of diepgevroren bewaard moeten worden.

Voor het merendeel van de Belgische uitvoer van landbouw- en voedingsproducten zien we in 2021 een dalende uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk (VK). Voor zuivelproducten vanuit België echter, stellen we in 2021 een opmerkelijke stijging vast. In 2022 doet de Belgische agro-food het veel beter op vlak van uitvoer naar het VK en daarbij zelfs beter dan onze buurlanden. In 2022 stijgt de Belgische uitvoer van zuivelproducten verder, zowel in waarde (+29%) als in volume (+7%).

Met in 2022 bijna de helft van de uitvoerwaarde voor zuivel is kaas het belangrijkste exportproduct naar het VK. Het betreft hier voornamelijk smeltkaas en mozzarella. Op de tweede plaats volgen de gefermenteerde zuivelproducten, met enige afstand gevolgd door condensmelk en de melkdranken. Enkel voor melk- en roomijs constateren we een daling van de uitvoer.

Uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk in waarde

(mio euro)	2016	2018	2020	2021	2022	% 22/21
Melk en room	8,5	10,2	6,0	3,2	4,4	37,0
Melkpoeder	8,0	14,9	17,0	2,0	2,3	14,2
Gefermenteerde producten	43,1	43,8	60,3	93,2	107,9	15,8
Boter en boterconcentraat	16,9	20,8	11,7	10,0	22,9	127,7
Kaas	94,3	100,9	86,7	177,5	223,9	26,1
Wei en lactose	0,5	0,4	0,3	1,1	1,4	33,4
Condensmelk	23,5	32,3	34,1	36,2	57,3	58,1
Melkdranken	28,6	30,1	33,0	43,5	52,9	21,7
Melk- en roomijs	10,5	2,3	6,9	13,5	12,7	-6,4
Andere zuivelbereidingen	2,3	2,2	1,9	3,0	9,0	200,9
TOTAAL	236,1	257,9	257,8	383,3	494,6	29,0

Bron: Eurostat (via VLAM)

Uitgedrukt in volume ligt de volgorde echter anders. Hier beslaan de gefermenteerde zuivelproducten met 37% het grootste aandeel van de uitvoer, gevolgd door de melkdranken (28%) en kaas (19%).

We zien ook in deze weergave een daling in de uitvoer van melk- en roomijs. Maar bijkomend werd er minder melkpoeder, melk en room en kaas uitgevoerd dan in 2021. De sterkste stijging wordt gerealiseerd voor boter en wei en lactose, maar vooral wei en lactose komt van een laag niveau.

Uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk in volume

(1.000 ton)	2016	2018	2020	2021	2022	% 22/21
Melk en room	10,1	8,3	6,0	4,3	4,2	-3,1
Melkpoeder	3,2	6,2	5,9	0,5	0,5	-4,8
Gefermenteerde producten	48,2	46,6	61,2	85,3	89,0	4,3
Boter en boterconcentraat	4,8	3,7	2,7	2,1	3,4	61,7
Kaas	29,8	28,7	24,8	46,6	46,0	-1,3
Wei en lactose	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	38,2
Condensmelk	13,1	17,0	19,0	17,8	19,6	10,4
Melkdranken	39,6	50,5	54,1	64,5	69,3	7,4
Melk- en roomijs	3,2	0,8	1,8	3,6	2,9	-18,2
Andere zuivelbereidingen	1,7	0,8	0,7	3,7	8,8	136,2
TOTAAL	153,8	162,8	176,4	228,5	243,8	6,7

Bron: Eurostat (via VLAM)

Let wel, de EU-VK handelsstatistieken betreffen niet de uitvoer voor de in land X geproduceerde goederen. Goederen worden immers geregistreerd daar waar ze effectief naar het VK vertrekken. Belgische goederen die via Frankrijk naar het VK gaan, worden Franse export. Omgekeerd geldt dat Nederlandse goederen die via België in het VK worden verdeeld, geregistreerd worden als Belgische export.

